

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra. . . . . 1 kor. Egy óra. . . . . 1 kor. 50 fill. Negyedévre 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECEN, Piac-utca 49. szám.
---	--	--	---

A monarkia és a háboru.

Szeptember 28-ikán adta át a konstantinápolyi olasz nagykövetség a nagvvezérnek Olaszország ultimátumát, és szeptember 29-ikének délután fél három órája óta proklamálta ugyancsak Olaszország a háborus viszonyt Törökországgal. Az ultimátumban — Tripolisz és Kyrenaika okkupálását jelentette be Olaszország, s azóta nyomatékosan hangoztatja több ízben, hogy a háborut Tripoliszra fogja lokalizálni és a Balkán status quo-jához ő maga is föltétlenül ragaszkodik.

Ma október 3-ika van, a háborunak negyedik napja. Mi történt eddigelé; Az érkező táviratok zavaros halmazából megállapítható, hogy Tripolisz kikötőjét ostromzárral fogták körül az olasz hajók, de eddigelé nem bombázták az erődöt és partra sem szálltak Tripoliszban. Ellenben véres csatározás folyt a tengeren az albán partok körül. Olasz hadihajók cirkálnak a jóniai és az égei tengeren, több török gőzöst elfogtak, néhány török torpedónaszádót elsüllyesztettek, néhány albán kikötőt bombáztak és egy jelentés szerint Preveza mellett partra is szálltak. A tripoliszi okkupáció háboruja tehát azzal kezdődött, — hogy a harc színhelye Afrika partmellékéről rögtön átterelődött a Balkán partmellékére.

Igaz, hogy az olasz félhivatalos lapok és távirati ügynökségek pontról-pontra cáfolják a balkáni kikötők bombázását és a prevezai partraszállást, de azt hivatalosan beismeri — Olaszország, hogy katonai operációkat kezdetű európai vizeken, hogy a tervezett török katonai műveleteket megelőzze, újra hangsú-

lyozván, hogy a Balkán status quo-ját azonban meg akarja óvni.

Ez ma a helyzet. Olaszország tehát máris arra kényszerült, hogy a legveszedelmesebb kockázatoknak tegye ki vállalkozását és — egész Európa békéjét. A hatalmak, amelyek a semlegesség álláspontján voltak mindmáig, tovább nem igen nézhetik tétlenül az eseményeket. A prevezai epizód kínos feltűnést és megütközést keltett a külügyminiszteriumokban és máris több hatalom nyomatékosan figyelmeztette Olaszországot, hogy legyen — óvatosabb és ne tévessze szem elől a háboru lokalizálására vonatkozó ígéreteit. Mindezt — igen szabatos és határozott formában körvonalozza alább olvasható jelentésünk beavatott forrásból a monarchia álláspontjáról.

— Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a monarchia helyzete meglehetősen kényes. Egyrészt az olasz szövetséggel állunk szemben, másrészt pedig török barátaikkal. Reméljük, hogy az olasz közvélemény értékelni tudja azt az örvendetes tényt, hogy az egész magyar és osztrák sajtó annak ellenére, hogy Olaszország elmulasztotta készülő akciójáról a monarchia előzetes értesítését és végzetesen komoly lépésével meglepetésszerűen, ugyiszólván ajtóstul tört a házba, annak ellenére, hogy Törökországhoz a legmelegebb szálak fűznek és az előretörő, megújuló ottomán birodalom legőszintébb szimpátiáikat bírja, az olasz akciót higgadtan fogadta és pártatlanul, sőt — jóakaróan kommentálta.

Olaszországnak azonban tisztában kell

lennie azzal is, hogy e hangulat éppen az ellenkezőjébe csaphat át, ha az olaszok a szükséges elővigyázatok elmulasztásával lehetővé tennék, hogy a háborus izgalmak a Balkánra is átragadjanak és ezáltal a status quo is veszélyeztessék. Intő példa erre a prevezai incidens, a mely már is rossz vért szült a közvéleményben és sajtónkat ingerült kifakadásokra ragadta. Elvégre is ily esetek minket a legközelebből érintenek és legfontosabb érdekeinket veszélyeztetik.

Megnyugvással vesszük ugyan tudomásul, hogy azok a hírek, mintha az olaszok katonákat szállítottak volna albán partra, nem felelnek meg a valóságnak, de Olaszország ismeretes ígéretére hivatkozva, követelmünk kell az olasz hadihajók cirkálásának és fenyegető akcióinak beszüntetését úgy az adriai, mint a jóni tengeren annál is inkább, mert Törökország eddigi példás magatartásával erre az erőszakos eljárásra igazán semmi okot nem adott.

Meg vagyunk győződve különben, hogy az olasz kormány ragaszkodni fog a status quo fenntartására és megóvására nézve tett ígéretéhez és óvakodni fog minden oly lépéstől, a mellyel a Balkánt lángba boríthatná, s amely álláspontunk megváltoztatására vezethetne. Mert nem tudjuk eléggé hangoztatni, hogy ma egyetlen és legfőbb kötelességünknek tartjuk az európai Törökország integritásának feltétlen megóvását és a balkáni béke és status quo fenntartását.

A bécsi külügyi hivatalnak ez az állás-

A viszontlátás.

Írta: Henry de Beaulieu.

Ugyanaz a városka és mégsem egészen olyan, mint régebben volt. A régi kavicsos, göröngyös téren most a csatában elesett, bátor harcosok emlékét dicsőítő oszlop emelkedik, virágos pázsittal körülövezve és a vasutól befelé vezető uton is elegáns, emeletes házak terpeszkednek. De az óváros, a hamisítatlan óváros, a vásártér mögött, csaknem mindenben a régi maradt; a festői, keskeny utcákban a házsorok olyan közel hajlanak egymáshoz, mintha bizalmas, szomszédos társalgást akarnának folytatni. Az illatos hársfákkal beültetett térről ágazott el a Martini-utca, mely Onno Folkert barangolásának végső célja volt, mert ebben az utcában lakott, — a cim- és lakjegyzék szerint, — Theda Holm, aki már husz év előtt is ott lakott, amikor még Onno, mint egész fiatal ember, náluk penzióban volt.

Onno, aki az elmúlt husz év alatt, alig töltött el tizenkét hónapot egy városban, szinte csodálkozott a hűségben, melylyel Theda régi lakóhelyéhez ragaszkodott, de azért megrakadta lelkét az ódon utcák sajtósága varázsa, mert régi emlékeket ébresztett fel benne. Az élet bár nagyot vál-

toztat jelenünkön, szokásainkon, mégis, ha gyermekkorunk pajzán játékaiknak színhelyére visszatérünk, azt óhajtuk, hogy minden követ változatlanul a régi helyén találjunk.

Minden olyan volt itt, mint régen . . . A vadszőlőmáival befutott kerítés, a kövezett ut és a vékony faoszlopokon nyugvó tornác, melynek mindkét oldalán széles köpadok fekvettek . . . minden a régi volt . . .

De vajon milyen lett a szőkefürtű, gyermekkorú barátinó, aki ott, a zöld keretes, fehér függönyös ablakok mögött lakik? Vakmerőség volt az ifjúkori barátinót husz év múlva felkeresni, aki iránt be nem vallott mélyszéles szerelmet vittünk magunkkal az élet rögös utaira.

Onno Folkert alaposan szétnézett a nagy világban. Sok kalandja akadt . . . különösen nőekkel. Feleségül vett egy fényűző nőt . . . olyant, amilyenek a tengeren tul, a pénzeszsákok hazájában bőségesen teremnek . . . De a családi boldogság csak két évig tartott . . . Azután elváltak, minden zajos botrány és harag nélkül.

Most, mint dusgazdag ember tért vissza hazájába, azzal a szándékkal, hogy valamelyik nagyobb kereskedelmi városban letelepszik és résztvesz egy jövedelmező, üzleti vállalatban.

Eljutott abba a korba, amikor az ember csendes otthonra, kényelmes háziasságra és hű élettársra vágyódik. A felesége mindezt nem ismertette és nem szerettette meg vele . . .? Maga csak szép, kecses és jól nevelt nő volt . . . Amerikában nem is kívánnak többet a nőtől, de itt . . . itt egészen más izlés uralkodik.

Onno bolyongásai közben gyakran gondolt a szép, szürke Thedára . . . Ez volt az az egyetlen nő, aki őt megértette, akinek a lelke az övével tökéletesen egybeforrott.

Vajon most is olyan lelkesen ragyognak-e szemei, mint ezelőtt husz évvel? Milyen pompásan fejlődhetek azóta bájai! — Csak abon csodálkozott, hogy még mindig ebben a kis városban éli le napjait . . . Vagy csak azután tért vissza ide, mikor már ifjúságának erejét az élet zajában hanyatlani érezte?

Elfogult lélekkel haladt át a kis kerten, melynek gondosan ápolt virágágyán most is hónapos rózsák és rezedabokrok illatoznak . . . éppen úgy, mint régente . . . Vonakodva lépett be a rézkilincses barna kapun, a szőnyeggel borított kapun a szőnyeggel borított folyosóra . . . Talán nincs is itthon? Valaki zongorázik . . . Onno figyelve megállt a lépcsőkön . . . A házból az a nokturna hangzott, melyet ő husz év előtt

pontja megpugató hatású lesz az egész monarchia lakosságára, de különösen Magyarországon népe, amelyet az olasz nemzethez s a török nemzethez egyaránt a meleg barátság kötelei fűznek.

Aknamunka folyik a bán ellen.

A képviselőház ülése.

A névszerinti szavazások és a sivár ellenzéki beszédek után Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök beszélt. Válaszolt Mezőssy Béla és Polónyi Dezső interpellációjára, amelyekben Tomasich horvát bán támadó cikkek miatt szólaltak fel. A miniszterelnök kellő értékre szállította le a támadásokat, amelyekről kimutatta, hogy politikai bosszú a forrásuk és céljuk a bán személyét rossz világításba helyezni, hogy politikai akciója ne sikerüljön.

Tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 órakor megnyitván az ülést, bemutatja az újabban érkezett kérvényeket, amelyeknek hovautalására nézve az elnök javaslatával szemben Vertán Endre ellenindítványokat terjeszt elő s azokra névszerinti szavazást s annak holnapra halasztását kéri. — Az elnök így rendelkezik.

Eszterházy megköveti Tiszát.

Eszterházy Mihály gróf szólalt fel ezután személyes megtámadtatása címén és válaszolt Tisza István grófnak. Tisza — úgy mond — kifogást emelt az ő idézetei ellen a vezényleti nyelv kérdésében, amelyet Tisza beszédéből vett, azzal a megjegyzéssel, hogy ő — Tisza — soha ilyen kijelentést nem tett. Midőn beszédét elkészítette, az alatt az impressió alatt állott, hogy Tisza legnagyobb ellensége a magyar vezényleti nyelvnek. Belátja, hogy tévedett. Tisza legutóbbi kijelentése örömmel tölti el, mert Tisza ezen cáfolattal teljes loyaltással elismeri és tanujelét adta annak, hogy ebben az országban még a legextrémebb 67-es politikus sem óhajtja a német nyelvet a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben. Ebben a kérdésben tehát összhang van. Örül, hogy Tisza is barátja a hadsereg magyarosításának. (Taps, éljenzés.)

Névszerinti.

Következtek ezután napirend szerint a névszerinti szavazások különféle kérvények tekintetében.

olyan nagy kedvteléssel játszott . . . A régi, lágy dallam az elmúlt szép idők emlékeztette! Sajátságos, hogy ezt az elavult zeneművet itt még most is zongorázzák! Azóta sohase hallotta és zenei izlése erősen megváltozott az idők folyamán.

A zene halkán elhalt, mintha a játékos keze fáradtan hanyatlott volna alá a billentyűkről.

Onno meghuzta a csengőszárat . . . Csodálatos . . . a csengőnek most is csak olyan harsány hangja van, mint régen . . . A cselédlány ajtót nyitott, Onno átadta neki névjegyét és szivdobogva várakozott . . . Rövid idő múlva visszajött a cseléd és a lakosztályba vezette.

A küszöbön, — ifjúkori barátja — feléje nyújtott kezekkel fogadta, ami Onnot kellemesen érintette . . . És ott állott előtte Theda, a nap leáldozó sugaraitól beárnyozva, szemében ugyanazon lelkesült ragyogással, mint azelőtt husz évvel . . . Csak a ruhája változott . . . Most sötétszürke, puha öltöny simult fejedelmi alakjához . . . azelőtt pedig a kék színt kedvelte . . .

Közelebbi megfigyelés után azonban észrevette, hogy Theda arca elvesztette bárszonyos hamvasságát és ajkai köré lopóztak a fáradt lemondás áruló vonásai . . .

De szemei a régi fényben ragyogtak és

Tizenkét órakor Ráth Endre visszavonta többrendbeli ellenindítványát, minek folytán a hátralevő névszerinti szavazások elmaradtak és a Ház áttért a véderőjavaslatok folytatólagos tárgyalására.

A véderővita.

Bakó József szólal fel a javaslatok ellen. Mindjárt beszéde elején elnöki rendreutasításban volt része, mert azt mondta, hogy a miniszterelnök az osztrák miniszterelnök parancsára terjesztette be a javaslatot. A katonai javaslatok — úgy mond — az ütköző pont a kormány és az ellenzék között. Ez a pont az alapja az ellenzék élethálharcának a kormány ellen. Azonban a harcot nem az ellenzék, hanem a kormány indította meg — a katonai javaslatok benyújtásával. A kocka el van vetve és az ellenzék meg fogja állni helyét a küzdelemben. A kormány a javaslatok beterjesztésével azt bizonyítja, hogy nincs érdeke az ország kulturális szükségleteivel szemben. — Hosszasan bírálja ezután a javaslatot pénzügyi szempontból. Mint ellenzéki képviselő, csak az önálló magyar nemzeti hadsereg céljaira szavazhat meg költségvetést. — De azon hadsereg részére, melyben magyar fiú a császár parancsára szolgál.

Felkiáltások a jobb oldalon: Nem igaz! Nem úgy van! Hogy mondhat ilyet? (Zaj.)

Elnök miután a csend nagynehezen helyreállott, rendreutasítja Bakót a magyar közjoggal homlokegyenest ellenkező szavaiért.

Bakó József: (folytatva) nem szavaz meg semmit. Hisz ennél a hadseregnél arra tanítják a magyar fiút, hogy Magyarország csak egyik tartománya Ausztriának.

A jobboldalon erre ismét óriási zajban törtek ki.

— Nem áll! Nem áll! — kiáltozzák Solymossy Ödön báró és Hámos Antal báró. A baloldal tüntetően tapsolt a szónoknak. Bikády Antal elnöki rendreutasításban is részesült.

Elnök a zaj csillapultával Bakót ismét rendreutasítja azzal a megjegyzéssel, hogy legközelebbi hasonló kijelentéseért megvonja tőle a szót.

Bakó József tudomásul veszi a rendreutasítást. Foglalkozik ezután a hadsereg nyelvi kérdésével és kijelenti, hogy csak az önálló magyar nemzeti hadsereg az, melynek részére semmi költséget nem tart soknak. A javaslatot nem fogadja el és határozati javaslatot nyújt be.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök Mezőssy Béla múlt heti interpellációjára válaszolt. Nemcsak a mai horvát

bánt, de őt is sok személyes támadás érte. Üzemeket nem tart fenn, vállalkozásokat nem szubvencionál a horvát bán. 9 horvát jelzőlog hitelintézetnél foglalt állása nem inkompatibilis, mert az intézetnek közt érdeklő nagy céljai vannak. A horvát bán állásainak javadalmazása különben olyan szerény, hogy ott még senki sem gazdagodott meg, hanem inkább igen sokan vagyontukot költötték el arra. Tomasich különben már banná lett kinevezése előtt megszerezte az állásait, amelyekben különben közjogi hatalmát és befolyását soha sem használja fel. Az egész támadásnak oka az Uniópárt alakulása ellen folytatott aknamunka, amelyeknek forrása is ismeretes. (Helyeslés.)

Mezőssy Béla: Interpellációjára nem volt személyes támadás, de tisztázni kellett a helyzetet. A miniszterelnök különben megerősíti a vádak, csak hogy enyhíti.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök Polónyi Dezsőnek válaszolt. Polónyi rosszul van informálva, mert értesüléseit ellenzéki újságközleményekből meríti. De e vádakért nem a bán felelhet, hanem a horvát újságok szerkesztői. A horvát bán az Uniópártot szervezi, ezért üldözi őt az ellenpárt. A triális tendenciájú mozgalmak híveitől megijedni nem kell, mert az ilyen tendenciájú dolgokon könnyen lehet segíteni. A bán törekvéseiben inkább támogatni kellene, mint támadni.

A Ház a válaszokat tudomásul vette, mire az ülés délután három óra előtt véget ért.

Kik építik a vízvezetékét.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Hosszu vita után, de egyhangú döntéssel hozta meg ma határozati javaslatát a jog és pénzügyi bizottság. E javaslat szerint a vízvezeték kérdése eldöntöttnek tekinthető és pedig úgy, hogy nemcsak a finansziális tekintetben, de a felől is megnyugtatót szerezhet a város közönsége, hogy az annyira sürgős vízvezeték a lehető legrövidebb idő alatt készen lesz. Kétségtelen ugyanis, hogy a munkálatokat a Világítási és Vízmű Részvénytársaság kapja meg, ez a társaság pedig kötelezte magát arra, hogy a vízvezeték 1912. év őszére elkészíti, ha még novemberben megkötöheti a szerződést. Ez pedig bizonyos, mert a jog és pénzügyi bizottság ma a tanács indítványára és a bizottsági tagok egyhangú véleménye nyomán kimondta, hogy ez ügyben a tovább-

ezüistüs hangjában ott rezgett az ifjuság üdesége.

Eleinte mindenféle zagyva kérdésekkel ostromolták egymást . . . Lassacskán azonban lecsillapodtak és a nyugodtabb társalgás a régi szép időkre terelődött. Onno mindent tudni akart, ami azóta történt.

Theda azután hűségesen elmondta, hogy a lelkes, aki Onnot bérálta, már régen meghalt, de az öreg tanító még most ott folytatja naponként sétáját az ódon vársáncon. A gyümölcsös asszony most is a gimnáziummal szemben árulgatja portékáját, csak hogy most más asszony ül már a kosarak mögött.

Onno egy könyv után nyult, mely a varróasztalon hevert . . . Belenézett . . . ugyanaz a könyv volt melyért gyermekkorában, Thedával együtt nagyon rajongott.

— Még most is ezt olvasgatom, — mondta Theda lelkesülten. — Örökké szép maradt és neked köszönhetem, hogy megismerhettem.

Onno csendes mosolylyal félretette a könyvet, mint olyan tárgyat, melyért ma már nem képes érdeklődni és megállapította magában, hogy az ifjúkori benyomások idővel elenyésznek és nem ismétlődnek újból. A valóságtól távolos romantikáért, a holdvilágfaló idealizmusért ma már nem tudna rajongani, mert az élet megérlelte hidegen

számító realizmusát. Felemlítette néhány modern könyv címét, de ezeket Theda nem ismerte. Úgy látszott, hogy csak azokat a könyveket szereti, amelyeket a múltban Onno ajánlott neki; az intelligens ifjuság rég elavult olvasmányait.

Még sajátosabb volt, hogy azokat az éretlen világnézeteket, melyeket ő husz éves korában vallott, most gyermekkori barátja ajkán két évtized múltán, csaknem szóról-szóra újra visszhangozni hallott.

Észrevette, hogy a tudomány és technikai vívmányok óriási haladása itt teljesen ismeretlen és ódon Martini-utcában az idő megállt . . . Theda szellemi tulajdonságai-ból, szöke hajfürteiből semmit se vesztett . . . de nem is nyert. A magányba vonult leány a husz év alatt csak régi emlékein és régi eszményein táplálkozott és rosszul alkalmazott kegyelemből hátramaradt a haladástól és ezzel ellentétbe jutott a férfiúval, akinek jellemét az élet átalakította és nézeteit lényegesen megváltoztatta. Onno fájdalmasan tapasztalta, hogy az a nő, akit szellemileg egyenlő pajtásának tartott, csak tiszta, de üres lény volt, aki minden emléket hűségesen megőrzött, hogy most ifjúkori mámorának megdohosodott italát újra feltárhassa neki.

Mig egyrészt megindított ez a husz éven át gondosan megőrzött, tántoríthatat-

bi felebbezésekre tekintettel nem lesz, hanem a munkák megkezdésére határozatot kér a közgyűléstől. A tanács és a jog és pénzügyi bizottság egybehangzó véleménye szerint ugyanis jogilag és formailag is teljesen tökéletesen eldöntést nyer az a része a dolognak, amely most a legnehezebb kérdés volt, hogy ugyanis mit tegyenek azokkal az ajánlattevőkkel, akik ajánlataikat visszavonták s hogy ezek visszavonulása esetén hogyan járjanak el a leggyorsabban és leggazdaságosabban.

Bonyolulttá tette a kérdést Knuth Károly cég viselkedése. A mai ülésen azonban mindezek a nehézségek eltűntek.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

Felebbezések a vízvezeték ellen.

A vízvezeték ügyét Körner Adolf tb. főjegyző ismertette. A tanácsnak a beérkezett ajánlatok tárgyában hozott döntése ellen ő felebbezést és három észrevételt adott be. Burger Péter és társai azért, mert a tanács öt csoportban és nem egy vállalkozónak adta ki a munkákat, Káldor Bernstein és Becsey azért, mert ők az összes munkákra tettek ajánlatot s egyes munkákat nem vállalnak el, Knuth Károly azért, mert visszalépése dacára a tanács kötelezte őt a munka teljesítésére, Schinzel Ede azért, mert a vizórakat a drágább ajánlatot tett részvénytársaságnak adták ki, a magyar lámpa és fémáru gyár ugyanazért, a Fried és Adorján cég észrevételt adott be és kijelentette, hogy egyedül a viztorony építését nem vállalhatja, Oláh Andor és a berlini cég azt mondja, hogy ajánlatánál néhány tétellel nem volt tisztában, azért irt olyan magas összegeket, a Világítási és Víz- és Víznyújtás Részvénytársaság pedig bejelentette, hogy amennyiben — Knuth után ő lévén a legolcsóbb ajánlatot tevő — a munkákat megkapja és az erre vonatkozó szerződést még novemberig megkötik, úgy garantálja, hogy a vízművet a jövő évben üzembe helyezi.

A felebbezésekre tett megjegyzések után Révi Nándor dr. kérésére Aczél Géza főmérnök kijelenti, hogy az összes munkákra adott ajánlatok a következők:

Világítási és vízmű részvénytársaság 1690980 korona vasbeton viztoronnyal, a Bernstein Káldor és Becsey cég 1728664 korona, Oláh Andor és a berlini részvénytársaság téglafalás viztoronnyal 1815908 korona, Fried és Adorján vasbeton viztoronnyal 1874576 korona, Brundl-cég téglafalás viztoronnyal 1962000 korona, Lefebrecég 1922850 korona.

A tanács javaslata.

E fölvilágosítások megadása után Kör-

ner Adolf tb. főjegyző előterjesztette a tanács javaslatát, amely a következő: Mondja ki a közgyűlés, hogy jóváhagyja a tanács határozatát s e szerint a munkákat öt csoportban adják ki. Mondja ki egyúttal a közgyűlés, hogy ezeket sürgősen a szerződés aláírására hívja fel s amennyiben ekkor nem jelentkeznek a Knuth Károly-cég, utasítja a tanácsot, hogy a legközelebbi olcsó ajánlatot tett Világítási és Víz- és Víznyújtás Részvénytársasággal kösse meg a szerződést, Knuth pedig veszítse el a bánatpénzt. Végül pedig mondja ki, hogy a határozat ellen csak birtokon kívül van felebbezésnek helye.

Csak sürgősen.

A tanács javaslatához elsősorban Freund Jenő dr. bizottsági tag szólalt fel. Elfogadja a tanács javaslatát, miután azonban az ügyet rendkívül fontosnak és sürgősnek tartja, az eljárás megrövidítésére tehát indítványozza, hogy addig is, amíg a közgyűlés dönt e kérdésben, a tanács máris hívja fel a vállalkozókat nyilatkozattételre s a nem jelentkezők helyett a legközelebbi olcsó ajánlkozóval kösse meg a szerződést. Bár Knuth Károly ajánlatának visszavonása s újabb nyilatkozata teljesen elég volna, még is a formai tökéletesség kedvéért, tegyék meg ezt.

Körner Adolf főjegyző Révi Nándor és Freund Jenő dr. ismételt felszólalása után azt kéri, hogy az ügyet vigyék előbb a közgyűléshez. A tanács eljárhatott volna már, de itt felebbezések vannak, amelyek felett a közgyűlésnek döntenie kell.

Aczél Géza főmérnök is rámutatott arra, hogy milyen nagyjelentőségű dolog, hogy a vízvezeteki munkák még az idén megkezdődjenek, legalább is a föld és építési munkák. Ezért legalább e két csoportra vonatkozó határozatra mondják ki, hogy azok ellen csak birtokon kívüli felebbezésnek van helye.

Fejér Ferenc dr. minden további aggodalmaskodás nélkül már is kikapcsolná a Knuth Károly-cég ajánlatát, amihez joga van a tanácsnak és a szerződést máris megkötne a Világítási és Víz- és Víznyújtás Részvénytársasággal, amelynek a legolcsóbb ajánlata van.

Az összekötő csatornák.

Révi Nándor dr. azt kérde, hogy mi van a kutakat összekötő csatornák ügyével. Azok rosszak, tele vannak vízzel.

Közbekialtások: Ez nem tartozik ide!

Révi Nándor dr.: De ide tartozik, összefügg a csatornázás kérdésével. Az összekötő csatornák tele vannak vízzel.

Körner Adolf tb. főjegyző: A vízvezeteki munkálatoknál most nem a kutak ösz-

radt, nemcsak külsőleg, — mint Onno elragadtatással mondta, — hanem bensejében is.

De Onno megváltozott . . . nagyon megváltozott . . . eltávolodott, hűtlen lett ifjúkori eszméihez; a dollárok hazájában ridegen számított „yankee” lett belőle és ezért nem érthetik meg most egymást úgy, mint azelőtt.

— Az élet alaposan megváltoztatott, — mondta bünbánólag Onno.

— Az élet? — ismételte halkán Theda, miközben erősen megborzongott egész testében . . .

Onno érezte a helyzet kínos voltát és távozásra készen felállt helyéről.

— Már elmegy? — susogta halkán Theda

— Mennem kell! De ha egykor visszatérek, újra elbeszélgethetünk . . . a régi, szép időkről.

— Igen, a régi szép időkről. — ismételte Theda mosolyogva, elhaló lány hangon.

Mikor Onno a kis kerten áthaladt, úgy érezte, mintha az álom országából, a valóság birodalmába lépne . . . mintha egy régi, kedves halottjával beszélgetett volna.

Benn a házban pedig a szöke, sápadt leány siratta meghalt ifjúkori barátját . . . Azután letörölve forró könnyeit . . . Önkénytelen a zongorához ült és eljátszotta azt az édes, szentimentális noktturnot, amelyen lelke husz év óta, nap-nap mellett, boldogan elábrándozott . . .

szekítő csatornájáról volt szó. Ez az ügy felülvizsgálat végett most fenn van a földmívelésügyi miniszteriumnál, de nem azért, mintha a csatornák rosszak volnának, hanem mert a végelszámolást vizsgálják felül. A tanács különben a szakértők véleménye alapján tudja, hogy a vízvezeteki kutak összekötő csatornája jó.

Szűkebb pályázatot.

Jánosi Zoltán mindenben helyesli a tanács indítványát. Kétségtelennek tartja, hogy a közgyűlés úgy dönt, amint azt a tanács javasolja. Azt hiszi azonban, célszerű volna és ilyen irányban indítványt is tesz, hogy a három legolcsóbb ajánlatot tett vállalkozójában is hívassék fel tárgyalásra. — Ezáltal azt hiszi, hogy olcsóbb ajánlatot is érhetnek el. Így például az összehasonlításnál máris lehet, hogy a Világítási és Víz- és Víznyújtás Részvénytársaság ajánlata a legolcsóbb.

Zádor Lajos kir. tanácsos a tanács javaslata mellett foglal állást s nem tartja helyesnek Jánosi indítványát, amely késlekedést jelentene. Oriási veszély van pedig a halogatásban, különösen közegészségügyi okok miatt. Nem szabad filléres okoskodás miatt késlekedni. Az elmulasztott órák és napok sokkal nagyobb veszteségeket okozhatnak, mint amennyit az a pár ezer korona, amit nyerhetne a város, megér. — Döntsön a közgyűlés már most s azonnal meg kell kötni a Világítási és Víz- és Víznyújtás Részvénytársasággal a szerződést.

Magoss György dr. főügyész nem járul hozzá Jánosi indítványához, mert azt, hogy néhány vállalkozót kiválogassunk a többi közül és azokkal újabb tárgyalást kezdjünk, tiltja a közszállítási szabályzat. Ez az eljárás nagyon el is huzná a dolgot, végül egy újabb tárgyalás során az is érheti a várost, hogy elveszti az eddig nyert ajánlatokat, a bánatpénzhez való jogát s emellett az ujonnan fölhívott vállalkozók kartelbe lépnek és egyforma magas ajánlatot tesznek. — Kéri, fogadják el Körner főjegyző javaslatát.

Körner Adolf, Márk Endre, Fejér Ferenc dr., felszólalása után Jánosi Zoltán visszavonta ajánlatát, mire a bizottság egyhanguan abban állapodott meg, hogy a tanács javaslatával terjeszti az ügyet a közgyűlés elé.

A rendőri palota ügye.

A vízvezeték kérdése után tárgyalta a bizottság a rendőri palota ügyét s ezzel kapcsolatban Pavlovits Károly építész ajánlatát, amelyet már ismertettünk és amelynek értelmében a bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy fogadja el az ajánlatot, a mely szerint Pavlovits Károly a Kossuth-utca 20. számú telek mellett utcanyitásra az utca területének felét adja, ezenkívül az utca nyitásával kapcsolatos összes költségeket viseli. A tanács azt javasolta még, hogy ezenfelül a mérnök és építész egylet árszabályában meghatározott díjak 50 százalékért vállalja el Pavlovits a tervezést és művezetést, amire vonatkozóan Pavlovits már nyilatkozott is. A bizottság e javaslatot szintén egyhanguan elfogadta.

Egyéb ügyek.

Orosz László felfüggesztett rendőrtisztviselőt ama kérésével, hogy felfüggesztése tartamára drágasági pótlékát kapja meg, elutasították. Löw Alajosnak kilátásba helyezték a községi kötelékbe való felvételt.

Kimondták, hogy a tanács a pénzügyigazgatóságnak amaz értesítésére, hogy Debrecen a III. lakbérosztályba sorozták, újabb adatokkal felszerelt ismételt felterjesztést intézzenek a miniszterelnökhöz, hogy a sérelmes megállapítást változtassák meg s Debrecen magasabb lakbérosztályba sorozzák be. Jakab Jenő részére nem javasolják az engedély megadását elárúsító bédék föllállítására.

Végül a köztemető céljaira szükséges Siposs-féle föld megvétele ügyében kimondta a bizottság, hogy ennek a földnek megvételét nem javasolják.

Az ülés fél hét órakor ért véget.

Készülődés a szüretre.

Személyek: Férj, Feleség.

Feleség (némi szomorúsággal): Fiam, ismered te a „Hulló falevél” című megható dalt?

Férj (szórakozottan): Igen. Egyszer Budapesten a Foli-ban hallottam és azóta milliószor az utcán a suszter-inasoktól, a mozi-ban, tőled . . .

Feleség (gunyosan berzenkedve): Tőlem nem hallottad egyszer sem. Ha hallottad volna most nem kérdezném tőled.

Férj: Ha óhajtod, eldalolhatom.

Feleség: Nem óhajtom a te bönbölésedet hallani, örülök, hogy ép a dobhártyám.

Férj: No jó, nem énekelem. Mit akarsz voltaképp a hulló falevéllal?

Feleség: Mond csak kérlek a szövegét, onnan . . . (dudolja.)

Férj (elérzékenyülve szavalja): A szép tavasznak már vége s a nyár, mely szívünkbe éle, csak emléke él . . . Hulló falevél . . .

Feleség (szomorúan): Látod fiam, menyit életigazság él ebben a pár szóban . . . A szép tavasznak már vége . . .

Férj (nagyképiüködvé): Bizony, bizony, vége. Itt az ősz. Új őszi kalapról kell gondoskodni, no meg a kosztüimöket is át kell alakítani. Káposztát is kell tenni, tűzifát is be kell szerezni . . .

Feleség (felugrik): Nincs kedvem a te hóbortjaidat végig élvezni! Sokkal komolyabb beszélni valóm van veled.

Férj: parancsolj édes.

Feleség: A „Hulló falevél” juttatta eszembe, hogy nekünk szüretelni kellene az idén.

Férj (elképedve): Szüretelni?

Feleség (erős elhatározással): Igenis szüretelni.

Férj: De hát édes fiam, hogyan és mint gondolod te azt, szüretelni, mikor se szőlőkertünk, se szőlők, de még csak egy fürt sincsen.

Feleség: Hisz ez az! Ha szőlők lenne nem óhajtanék szüretelni, de mert nincsen, hát akarok.

Férj: Hát mint képzeled ezt édes fiam?

Feleség: Voltál te már szüreten?

Férj: Voltam.

Feleség: Nos, akkor nem kell képzelednöm.

Férj: Nagyon jó. Tehát majd én képzeledöm, hogy mint valósíthatnám meg az óhajod.

Feleség: Látod. Lassanként mégis rájössz arra, hogy az asszonyokra csak a kigondolás művészete, a férjekre meg a keresztülvitei mikéntje hárul.

Férj (rövid töprengés után a homlokára bök): Megvan! Nagyszerű! . . . Gyönyörű! . . . Te egy édes kis cukor baba vagy, akinek még a „Hulló falevél” is ilyen fenséges őszi ötletet ad, mint ez a mi szüretünk.

Feleség (elragadtatva): Megvan? . . . Szüretelünk? . . . Istenem, a barátnőim meg fognak pukkadni mérgükben, az irigységtől. Azért is meg fogom hívni valamennyit és csapunk drágám olyan szüreti mulatságot, hogy hegy és völgy vízhangozni fog tőle.

Férj (ámulva): Hogy mondtad? Hegy és völgy? . . . Hiszen tegyük föl, hogy a Bocskai-ban szüretelünk. Ott fiam nincsen sem hegy, sem völgy.

Feleség: Nincsen? Hát majd csináltatunk egyet!

Férj: Ugyan kérlek, hogy beszélhetsz ilyen badarságokat. Egy hegy még nem csinál völgyet!

Feleség: Nagyszerű! Hát csináltatunk két hegyet. A vízhangot nem engedem el . . . Érted?

Férj: Jól van édes fiam, ezek szerint szüretelünk, hegyeket építettünk és vízhangozunk. Most azonban egy kis bökkenő van, még mindig nincsen szőlőkertünk.

Feleség: Az a legkevesebb. Hallgass rám.

Férj: Csupa fül vagyok.

Feleség: A háziasszonyunk ma keservesen panaszkodott, hogy az ideitermésük borzasztó komisz lesz és így pár hektoliter jó borért átengedné bárkinek a szüretelés örömeit. Én már meg is vettem a pár hekto-

liter jó bort, nem is volt drága, 100 koronát fizettem akónként.

Férj (rémülten): Mi . . . mit beszélsz? Te hektoliter számra vásároltál másoknak bort?

Feleség: Igen. És azt remélem utólagosan jóvá is fogod hagyni.

Férj: És honnan vetted a pénzt ehhez a könnyelműséghez, ebben a rémséges drágaságban?

Feleség: A legolcsóbb helyen. A zálogházban.

Férj (a haját tépve): A zálogházban . . . Rémséges! . . . Az én feleségem a zálogházban . . . Ezt nem élem túl . . .

Feleség: Már tul is éltük fiam. Nézd itt vannak a zálogcédulák is.

Férj (szürnyüködvé olvassa): Egy brilliáns fedeli óra, egy 70 grammos lánc, egy ezüst evőkészlet 24 személyre, egy pár ezüst gyertya tartó, egy ezüst teás-kanna, két pár arany karcsat, egy varrógép, két vasaló rézből, egy gyermekkocsi, egy téli kabát, egy őszi felöltő. Borzasztó, borzasztó! . . .

Feleség: Ne borzong, szüretelni fogunk és aztán kiváltjuk az összes holmikat.

Férj: És mi lesz a többi költséggel?

Feleség: Bizd rám édesem, azt majd a vendégekkel fogom megfizettetni a jótékony-ság nevében. Gyűjtést fogok rendezni a hegy-aljai szőlőkárosultak részére. Ez még mindig hozott valamit a konyhára.

Férj: Helyes fiam, helyes, de azokat a holmikat mégis csak én szerettem volna a zálogházba vitetni.

Ulisei.

Az agyonlőtt hadnagy.

Lázár Ödönt eltemették.

Három áldozata van a fővárosban vasárnap reggel lejátszódott katonai drámának. — Az egyik, a szerencsétlen Lázár Ödön hadnagy, aki életével fizetett egy kalandért, immár sírjában pihen.

A második, *Baril* Róbert főhadnagy, — a szintén sajnálatraméltó férfi, a budai helyőrségi fogházban várja a katonai bíróság ítélezését és a harmadik, *Barilné* a beteges idegzetű, hisztériás asszony, aki szerelmet keresett és egyszerre mindent elvesztett, a budai Ringer-szanatóriumban keresi a gyógyulást, mert a lejátszódott nagy dráma sulvos betegé tette.

Lázár Ödön hadnagy holttestét ma reggel boncolták föl a Gyáli-uton levő honvéd — helyőrségi kórházban. A boncolás megállapította, hogy a kilenc milliméteres revolvergolyó a jobb szemén át hatolt a koponyába és szétrombolta az agyat, majd a hátsó koponya falban akadott meg. A boncolás után a holttestet a kórház halottastermében ravatalra helyezték. Temetése ma délután három órakor ment végbe katonai pompával.

Baril Róbert főhadnagy, aki Lázárt — agyonlőtte, nyugodtan viselkedik a katonai fogházban. Kihallgatásakor is azt vallotta s egyre hangoztatja, hogy nem tehetett másként, boszut kellett neki állania családi boldogsága megrontóján. A katonai bíróság ítélezése elé nyugodtan néz és bizik abban, hogy ez az ítélet felmentő lesz.

Lázár Ödön, a szerencsétlen fiatal hadnagy, aki ismerősei és barátai előtt nagy Don Juan hírében állott, rendkívül kellemes, megnyerő modoru, férfiasan szép fiatalember volt. Azt mondják, hogy a nőekkel rendkívül tudott bánni és szinte ellenállhatatlan hatást gyakorolt rájuk. Egyik barátja, aki jelen volt Miskolcon, ahol ennek a véres drámának első szá-lai szövődtek, a következőleg beszélt el munkatársunk előtt az ismerkedés történetét.

Barilné a férjével együtt érkezett Miskolcra augusztus végén. Ott tartózkodott abban az időben Lázár Ödön hadnagy is, aki — testvérénél, Lázár Lorántnál, az Osztrák-Magyar Bank miskolci fiókjának vezetőjénél volt látogatóban. Lázár és Barilné is mindennapi vendégek voltak a miskolci Abázia-kávéházban, azonban ekkor még nem ismerték egymást. Lázár Ödönnek feltűnt az elegáns, karcsu, szőke, de nem nagyon szép fiatal asszony

és kereste volna vele a megismerkedést, — azonban nem jutott hozzá. Csak a kávéházban váltottak egymással meleg pillantásokat, mert Barilnének is feltűnt a csinos fiatalember, aki civilben járt, sötétkék kabátot és fehér tennisz-nadrágot hordott.

Időközben Baril főhadnagynak el kellett utaznia a felsőmagyarországi hadgyakorlatokra. Felesége még ott maradt Miskolcon, de egy nappal utána, augusztus 28-án, hazautazott Szatmárra. Lázár Ödön, amikor Barilné kocsin a vasúthoz hajtatott, utána ment és kint az állomáson tudta meg, hogy az asszony — Szatmárra utazik. Jegy nélkül szállott be — ugyanabba a vonatba, minden utipodgyász — nélkül, a fehér tennisz-nadrágban. Ott a vonaton történt a megismerkedés Lázár és Barilné között s a fiatal hadnagy elkísérte az asszonyt Szatmárra. Csak napok múltán került vissza Miskolcra s már akkor emlegette, hogy Barilné el fog válni a férjétől és ő feleségül fogja venni.

Arra még akkor nem gondolt a fiatal hadnagy, hogy életével fogja megfizetni kalandos szerelmét.

Hajdumegye vámpirjai.

Tar Mihály bandája a törvényszék előtt.

A főtárgyalás első napja.

Megdöböntő kép tárult elénk ma Hajdumegye kulturájáról a Verbőczy-utcai törvényház esküdtszéki termében, ahol a debreceni törvényszék büntető tanácsa Tar Mihály és társai bűnügyének tárgyalásába fogott. — Debrecenből és a vármegye számos községéből egész sereg ember vonult föl az igazságügy csarnokába, hogy tanúságot tegyen róla: mennyire hatalmába keritheti egy-egy — még körmönfontnak sem mondható szélhámos a szellemi elmaradottságot, az emberi bornirtságot és milyen busás módon gyümölcsöztetheti azt a maga uri passziói számára. Mert Tar Mihály, az egykor nagy lábbon élő pénzügynök, — ahol a vádiratban csoportosított bűnlajstromát olvassuk — egyáltalán nem sorolható a nagystíliú iparlovagok sorába, talán ő maga is érezte ezt s azért vetette szeméte falu népének arra a rétegére, amelyben — szinte orgiáit üli a sötétség. Még a falusi társadalomnak is csak ebből a rétegből kerülhetnek ki olyanok, akik nevük aláírásával elkötelezik magukat, de nem tudják, mire. Csak ennek a társadalmi rétegnek az embereivel lehetett elhitetni, hogy olyan biztosítási ügylet is létezik, amelynek megkötésével a biztosított a biztosítási összeg 80 százalékának, — mint kölcsönössegnek a folyósítására azonnal igényt nyer. Hadház, Sámson, Szoboszló, — Véttes, Alsójózsa és — Debrecen periferiái la kóinak egész sorához, akik mint Tar Mihály áldozatai ott szorongtak a törvényszéki épület folyosóján, bizonyára csatlakozott volna a többi hajdumegyei község népe is, ha az — igazságszolgáltatás közegei rajta nem ütnek Tar Mihályon és al-, meg fiók-ügynökeivel együtt, akik részint cinkosai, részint maguk is áldozatai gazdájuknak, s föl nem tartóztatják rablóhadjárataiban.

A vád.

A kir. ügyészség Tar Mihályt harminchárom rendbeli csalás, egy rendbeli sikkasztás, egy rendbeli magánokirathamítás és két rendbeli közokirathamítás büntette, az alkalmazottait pedig, névszerint: *Mocsár* Andrást huszonnégyrendbeli csalás, *Kiss* Bálintot tizenhét rendbeli csalás, *Hardt* Vilmost hat rendbeli csalás, végül *Körtvélyesi* Antalt egy rendbeli csalás büntetével vádolta meg. — *Mocsár* András ellen ezenkívül időközben még

egy újabb vádirat ért meg, váltóhamisítás — miatt. Tar Mihály és Mocsár András rovott multu emberek, most is letartóztatásban vannak korábbi büncselekményei miatt.

A mára kitűzött főtárgyalást az esküdt-széki teremben tartották meg, mert 58 tanut kellett megidézni, akik a folyosókon várják, míg beszólítják őket. A főtárgyalási tanács így alakult meg; elnök: **Tóth Aurél dr. kir. törvényszéki bír.**, szavazó bírák: Horváth István és Ujfalussy Kálmán törvényszéki bírák, a jegyzőkönyvet Cseresznyés István törvényszéki jegyző vezette. A közvád képviselőjében Magoss Kálmán dr. kir. allügyész jelent meg, a vádlottak védelmét Varga Imre dr. ügyvéd és Erdélyi András dr. látták el.

Tar Mihály, a vezértitkár.

Tar Mihály 40 éves, református, nős, felsőfokú szüléti ügynök az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Tizenhárom év óta foglalkozik ingatlanok eladásával, vételével és pénzkölcsön közvetítésével.

Elnök: Hogyan jutott ön a Temesvári Kölcsönsegélyző egyesület ügynökségéhez?

A vádlott: Az újságokban olvastam, hogy az intézet ügynököt keres és pályáztam; 1910. szeptember 18-án megkaptam a megbízást s az intézet elküldte nekem az alapszabályokat s a prospektust, amelyeket áttanulmányoztam. Azután vidéki főügynökségeket akartam szervezni s ezért pályázatot hirdetem. Hardt Vilmos jelentkezett s mivel ő régi biztosító volt, szerződöttem és megadtam neki a „tisztviselői” címet.

— Mit mondott az ügynököknek? nem volt arról szó, hogy a feleknek a biztosítási összeg után kölcsönöket adnak?

— Egy szót sem szóltam erről.

— Az üzlet kiterjedtsége folytán ön Mocsár Andrást és Kiss Bálintot is szerződötte. Ezeknek sem adott utasítást a biztosítás és a kölcsönnyújtás dolgában?

— Átadtam nekik az alapszabályokat, amelyekben benne van, hogy az intézet csak ingatlanra és értékpapírra ad kölcsönt.

— Az üzletek után milyen percentet számítot?

— Az eladóknál 2%-ot, a kölcsönök után 3%-ot.

— Milyen eljárást követett az adásvételek eszközzése során?

— Díjlevelet adtam ki. Amikor a fél a megbízást megadta, azonnal kitöltöttem a díjlevelet s a fél aláírta.

— Tisztában volt ön már ilvenkor azzal, hogy milyen telekkönyvi ingatlanról van szó?

— Csak a házszámot tudtam.

— Hát akkor ön nem irhatta bele a díjlevélbe a telekkönyvi számot.

A vádlott rövid hallgatás után bevallia, hogy a telekkönyvi számot később írta a díjlevélbe.

Az ügynökök.

Mocsár András, a másodrendű vádlott, a váltóhamisításban bűnösnek érzi magát, egyébként nem. A Nemzeti balesetbiztosítónál volt ügynök és Hardt ajánlotta Tarhoz, aki azt mondta neki, hogy menjen pár napig Hardttal tanulni. Pár nap mulva Tar őt is szerződötte és meghagyta, hogy csak olyan emberekhez menjen, akikről tudja, hogy elvannak adósodva. Azt is utasításul adta: mondja a feleknek, hogy a biztosítási összeg 80%-át kölcsönként fogják megkapni.

Az elnök: Kapott ön alapszabályt?

— Nem, csak prospektust.

— Hiszen ebben nem volt benne ez a feltétel.

— De igen, ott van a végén.

Az elnök felolvassa a prospektust, amelynek végén ez áll: „Az intézet megfelelő biztosíték ellenében kölcsönt nyújt.”

A vádlott: Ez az kérem. Ez annvit jelent, hogy ha bebiztosítják magukat. (Nagy derültség.)

A két vádlottat szembesítik, de eredménytelenül. Mind a ketten megmaradnak a maguk állításánál.

Kiss Bálint, a harmadik vádlott. Hadhá-

zon találkozott Mocsár Andrással, aki ott biztosított. Mocsár bevitte őt Tarhoz, aki felfogadta s azt az utasítást adta neki, hogy a feleknek a biztosítás 80%-át ígérje kölcsönül. Nyolc embert biztosított 1000—1000 koronára és mindegyiknek megígérte, hogy 800 korona kölcsönt kapnak.

Az elnök **Hardt** Vilmost szólítja be.

A szolga jelenti, hogy Hardtot nem találja.

Az elnök: Addig jöjjön be **Körtvélyesi**.

A szolga kimegy, majd jelenti, hogy a két szabadlábon levő vádlott elment pálinkázni.

Az elnök öt percre felfüggeszti az ülést. Ezalatt előkerül a két vádlott, akiket az elnök — újból megnyitván a tárgyalást — szigorúan megdorgál.

— Letartóztatom mind a kettőjüket, ha elcsavarognak.

Hardt Vilmos, majd **Körtvélyesi** Antal vádlottak egybehangzóan azt vallják, hogy Tar utasítása folytán 80% kölcsönt ígértek a feleknek a biztosítási összeg után.

A vádlottaknak általánosságban való kihallgatásuk ekkép megtörtént, a törvényszék áttér a bizonyítási eljárásra.

Alku a gazda nélkül.

Az első vádpont szerint Tar Mihály tavaly júniusban felkereste Mészáros Lajos és neje Dobi Juliánna debreceni lakosokat és azt mondta nekik, hogy az általuk Kaszás Jánostól bérben birt 8 és fél hold földet megvehetik négyszögölenként 1 kor. 60 fillérért, mert ő azt már megvásárolta Kaszástól. Szerződése is van róla s mivel Kaszás egvelőre 2000 koronával megelégszik, ő előlegez 1400 koronát s így Mészároséknak csak 600 koronát kell felvenni az ingatlanukra, aminek a kieszközlésére ajánlkozik. Mészárosék belementek az ajánlatba, mire Tar elment velük egy szövetkezetbe, ahol aláíratot velük, mint kezesekkel egy kötelezvényt, majd felvette a pénzt azzal, hogy azt Kaszásnak adja előlegül. Mészárosék később arról értesültek Kaszástól, hogy ő sohasem tárgyalt a föld eladásáról Tarral s így azt is megtudták, hogy Tar a saját céljaira fordította a felvett összeget.

Tar Mihály azt mondja, hogy szó sem volt adásvételről. Mészárosék csak szivességből írtak alá neki.

Az elnök: Dehát nekik kellett a pénz, nem magának!

A vádlott: Itt egy nagy tévedés forog fenn. Én voltam a vevő s ők voltak a közvetítők. Ők ajánlották nekem a földet s azt mondták: Vegve meg Tar ur, mi majd jóit állunk!

— Mért tették volna?

— Csupán szivességből.

— Hiszen akkor spirituszba kellene tenni ezeket az embereket!

Mészáros Lajos sértett: Tar ajánlotta, hogy vegyünk meg közösen a birtokot. Egy hét mulva Tar felszólított, hogy készítsék 600 koronát, mert ő már megegyezett Kaszással, ha nincs pénzem, adnak a házamra. Ebbe belementem. Pár nap mulva hallottam Kaszástól, hogy Tar nem is járt nála.

Mészáros Lajosné ugyanigy vall.

Felolvasák azután a betegen fekvő Kaszás Jánosnak a vizsgálat során tett vallomását, amely szerint Kaszás sohasem beszélt Tarral, csak látásból ismeri.

A sértetteket mint tanukat megesketik.

Csalás a provizióval.

Következett a második vádpont bizonyítása.

Tar Mihály tavaly augusztusban megegyezett Czudor Jánossal és ennek feleségével, hogy ezeknek Nyil-utcai házukat 10.200 koronáért eladja, 200 korona közvetítési díjért. Az egyezés létrejötté alkalmával Tar aláíratott Czudorékkal egy „Megbízás és díjlevél” című blankettát, amelybe befoglalta, hogy a közvetítési díjat rátábláztathatja a házukra s a provizió akkor is jár neki, ha nem viszi keresztül a megbízást: ezt azonban Czudorék nem tudták, mert Tar nem olvasta fel előttük az okiratot s így ők nem tudták, hogy mit irnak alá. Tar nem adta el a házat, de bekebelezte reá a proviziót. Később, mikor Czudorék eladták a házukat, a pénztételt, ahonnan a vevő kölcsönt vett fel, levonta a bekebelezett provizió összegét s így Czudorék 2000 koronával károsodtak.

Tar Mihály vádlott azt mondja, hogy mindenképen járt neki a díj.

Czudor János sértett: Megmondtuk az alkudozás előtt Tarnak, hogy azért tárgyalunk vele, mert egy másik közvetítő be szokta kebelezni a díjat. Tar nem olvasta fel előttünk az okiratot, sőt eltakarta a tenyerével, amikor ide adta aláírás végett.

Ugyanigy vall **Czudor** Jánosné is, aki kijelenti, hogy ha tudtak volna a beirt feltételekről, nem mentek volna bele az üzletbe.

Az elnök: Kik írták alá, ha nem ismerték az írást?

— Ahoz már nem voltunk elég okosak.

Szabó Gábor kömüvesmester ugyanigy vall, mint a sértettek.

A tanukat megesketik.

A biztosítási üzletek.

A következő vádpont együttesen terheli Tar Mihályt, Mocsár Andrást és Kiss Bálintot. Tar Mihály mint a „Temesvári Kölcsönsegélyző Egyesület” ügynöke az ő kiküldöttei után harminkét életbiztosítást kötött, azt ígérve a feleknek, hogy a biztosított összegek 80 százalékát azonnal megkapják kölcsönként s ezzel a fondorlattal felszedte a felektől a biztosítási díjakat.

Ez által Papp Imrét és nejét Kapanyák Juliánát (Hadház) 83 korona, Kovács Józsefet és nejét Kovács Zsuzsámmát (Hadház) 75 kor. 70 fill., ifj. Győri Bálintot (Hadház) 3 kor., Nagy Lajost, Jónás Leopoldot és Ungvári Jánosnét (Hadház) 10—10 korona, Baji Gábort és nejét Ábrók Klárát, Pető Gergelyt és nejét Czégény Zsuzsánnát (Hadház) 20—20 korona, Jenes Mihályt (H.-Sámson.) 3 kor., Nagy Jánost (H.-Sámson) 10 kor., — Szabó Józsefet és nejét Benovics Juliánát (Vértes) 8 kor., T. Kiss Sándort és nejét Török Juliánát (Vértes) 6 kor., Gráfel Andrást és nejét Német Máriaát (Vértes) 14 kor., — Papp Istvánnét (Debrecen) 5 kor., Varga Istvánt és nejét (Debrecen) 2 kor., Ábrányi Istvánt (Debrecen) 4 kor., Balogh Mihályt, Molnár Istvánt, Gergely Józsefet és Vágó Andrást (Debrecen) 10—10 kor., Madarasi Istvánt, Gutí Gábort, Juhász Istvánnét (Debrecen) 4—4 kor., Török Sándort (Debrecen) és Abuczky Ferencet és nejét (Vértes) 20—20 kor., Dobó Ferencet (Alsófőzsa) 10 kor., — Szendrei Imrét (Debrecen) 13 kor., 80 fill., Kovács Imrét (H.-Szoboszló) 5 kor., Tarcsai Zsuzsámmát (Hadház) 3 kor., özv. Hajdu Miklósnét (Hadház) 13 kor. 87 fill. és Bartha András (Hadház) 18 kor. 88 fillér ereiég károsította meg.

A komplikált biztosítási üzleteket az elnök egyenkint veszi elő, elsősorban tehát a Papp Imréék ügyét.

Tar Mihály: Papp Imréék jelentették nekem, hogy Mocsár bebiztosította őket tíz üzletrészre s kölcsönt ígért nekik. Én megmondtam, hogy csak ingatlanra és értékpapírra szerezhetnek kölcsönt, mire azt felelték, hogy bekebelezhetem a házukra. A biztosításért 40 koronát, a kölcsönszerzésért 25 koronát, az iratokért pedig 18 koronát számítottam.

Mocsár András vádlott beismeri, hogy a biztosításért 80 százalékos kölcsönre tett Pappéknak ígéretet, de Tar utasította erre.

Kiss Bálint vádlott ott volt, amikor Mocsár tárgyalt Pappékkal s abban állapodtak meg, hogy Pappék 1000 koronás biztosítást kötnek s ezért rögtön 800 korona kölcsönt — kapnak. Neki az a szerepe volt, hogy biztatta Pappékat s ezért Mocsár néhány koronát — adott neki. Attól fogva együtt csinálták Mocsárral az üzleteket.

Papp Imre tanu elbeszéli, hogy Mocsár András ajánlotta neki meg a feleségének, — hogy biztosítsák magukat s ő majd konvertálja az adóságaikat. A biztosítást 4000 forintba kötötték és ennek ellenében 3200 forintnyi 5 százalékos kölcsönt ígértek. — Pár nap mulva kijött Körtvélyesi és felbecsülte a házukat 6000 forintba. Összesen 83 koronát fizetett Tarnak, aki azt mondta, hogy rövidesen meglesz a kölcsön.

Papp Imrénét szólítja ezután az elnök.

— Kik voltak kinn maguknál?

A tanu: Kiss Bálint volt, meg még egy ur, de az nincs itt.

— Nézze meg jól ezeket az embereket. —

A tanu szemügyre veszi a vádlottakat s a szemé a rabruhás, erősen megszakalódott Mocsár Andrásnak akadt meg.

— Ez volt, kérem szépen, de akkor nem így nézett ki, szebb ruha volt rajta. (Derült-ség.) Azt mondta, hogy biztosítunk magunkat 2-2 ezer forintra, akkor lesz pénz.

Köztvélyesi Antal vádlottat mint tanut hallgatják ki ebben az ügyben. Megerősíti a sértettek vallomását s hozzáteszi, hogy őt Tar küldte ki Hadháza a ház felbecsülésére és meghagyta, hogy hozzon be Pappéktól 50 koronát előleges költség címén.

Kovács Józsefet, akit ugyanilyen fondorlattal 75 kor. 70 fillér erejéig csaptak be, hallgatták ki ezután. Ugyanígy beszéli el az esetet, mint az előző tanuk. Végül felolvasták a beteg Kovács Józsefinének a vizsgálat során tett vallomását, melynek szintén ez volt az értelme.

Délután fél 2 órakor az elnök félbeszakította a főtárgyalást és a folytatását holnap reggelre halasztotta. Itélet holnap délutánra várható.

Közeledés a béke felé.

Aklóban a nagyhatalmak.

A tripoliszi harctérről érkező ellentmondó hírek közül csak egy tartja magát erősen, csak egy nyer megerősítést és ez az, hogy minden irányban megindultak a tárgyalások a béke létrehozása érdekében. Ezt bizonyítja az a hír is, hogy Tripolisz bombázását az olaszok nem kezdték meg s hogy az olasz körjegyzékben Olaszország minden olyan szint kerül, amely őt támadónak mutatná be, sőt teljesen a béke barátjának mutatkozik. Persze, ez nem zárja ki, hogy dicsőséges haditényeket ne kövessen el, mint például a harc képtelen török táviró állomáshajó elsüllyesztése is.

A legutóbbi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

Az osztrák-magyar flotta.

Bécs, október 3. (Magyar Távirati Iroda) Több lap ma reggeli számában egy pólai táviratot közöl, amely szerint az osztrák-magyar hajóhad egy része Pólaban készenlétben áll, hogy kifusson az Adriai tengerre. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy a szóban forgó cirkálók, torpedóuzuk és torpedónaszádok ez idő szerint a nyugatisztriai part mentén gyakorlatokat végeznek és egyáltalában nem helyezték őket készenlétbe. A tengeraltjáró hajók pedig nincsenek is abban a helyzetben, hogy elhagyhassák a pólai kikötőt.

Törökország ellenáll.

Bécs, október 2. A bécsi török nagykövet gyerekmesének mondja a lapok ama híré, — hogy Törökország könnyűszerrel átengedi — Tripoliszt. Ha Törökország nem távolodott el köteles tartózkodásától s azt hiszi, hogy a hatalmakhoz való appellálással a béke érdekét szolgálja, úgy teszi ezt ama őszinte szándékkal, hogy nyilvánítsa békeszeretét, de a mi nem jelenti tehetetlen gyöngeségének beismerését. De igen gyerekes a lapok ama vélekedése, hogy a hatalmakhoz intézett kérelemnek olyan békeszerzés volna az ára, hogy — Olaszország a megtámadott tartomány átengedésével jutalmaztassék meg.

— Ha Törökország ekként kívánt volna tárgyalni — mondta a nagykövet — úgy ily értelemben maga válaszolhatott volna Olaszország ultimátumára. Ezért az árért semmi szüksége Törökországnak a nagyhatalmak intervenciójára. Törökország integritására — nemcsak magának Törökországnak van szüksége, hanem épp oly mértékben szüksége van rá az európai békének. Ha Európa ma lángba borul, nincs Törökországnak semmi veszteni valója több, mintha dicstelen gyöngeségből összeomlik. Épp ezért, Törökország, ha a

nagyhatalmak nem találnak módot, hogy őt az olasz rohamtól megvédjék, megfeszíti sokaktól lekicsinyelt erejét és védekezni fog. — Méltatlan volna nemzetünkhöz, amint ezt némely újságok írják, hogy játéksatát vivjon. Ha igaznak bizonyul, amiről tudósításunk — nincs, hogy tripoliszi helyőrségünk a bombázás elől a tartomány belsejébe vonul vissza, úgy ez bizonyosan taktikai manőver, — a melynek meg van a maga célja s amely el is éretik.

Minden eszközzel meg fogjuk védeni szuverénitásunkat Tripoliszon, s ha előzékenyek kívánunk lenni Olaszország iránt, úgy ez — csak gazdasági koncessziót jelent, s nem politikait.

A nagykövet ekként végezte nyilatkozatát:

— Nevetséges valamennyi jelentés, — hogy mi Tripolisz elvesztése árán kérjük a békét a nagyhatalmaktól. Azért kérjük, hogy Tripoliszt megtarthassuk. Elajándékozni vagy elveszteni Tripoliszt magunk is tudjuk. Ehhez nem kell a hatalmak segítsége. De még ott nem tartunk. Csak most kezdődik. A mi következik: — nem lesz kellemes Olaszországra.

Elmaradt a bombázás.

Berlin, október 3. Ugy volt, hogy az olasz hadihajók október 3-án reggel nyolc órakor úyuzni fogják Tripoliszt. Az olasz flotta parancsnoka föl is szólította a tripoliszi lakosságot, hogy meneküljön a városból s közben a Derna török dróttalan táviró-állomás hajót megfurta. A mai jelentések Rómából hírül hozzák, hogy a bombázás elmarad.

Hol a török flotta?

London, október 3. Mint a Llovd-társasághoz érkezett távirat jelenti, a török flotta a Dardanellákban, a nagari öbölben van. — Kereskedelmi hajók a Dardanellákban naplemente után nem járhatnak.

Róma, október 3. Southamptonban a thornyclophi hajógvár telepén az angol kormány lefoglalt négy kész gőzhajót, melyeket a — gvár a török kormány megrendelésére készített.

Róma, október 3. A „Tribuna“ jelenti, — hogy a török flotta még nem ért el a Dardanellákba. A török hajóraj két nappal ezelőtt hagyta el Beirutot.

A török mozgósítás.

Szaloniki, október 3. Tegnap óta az albán partvidékeken sötétek a világitótornvok, mert a török kormány így rendelte a katonai készüldésekre való tekintettel. — Innen tüzéség ment Karaburuba. Szalonikiban. Üszküiben és Koranéban 30—30.000 főnyi katonaságot vonnak össze. Janina még most is el van vágva Resadietől a prevezai támadás óta és a lakosság onnan messze földre — menekült.

Németország a békéért.

Berlin, október 3. A Vossische Zeitung a közvetítésről irván, kifejti, hogy Németország még nem látja elérkezettnek az időt. — hogy hivatalosan a közvetítést megkezdje. Nem hivatalosan azonban mindent elkövet, hogy a hadi állapot megszűniék.

Páris, október 3. A Matin jelenti, hogy a konstantinápolyi német nagykövet első békéközvetítési kísérlete nem volt szerencsés noha Olaszország őszintén kívánja a békét, mert a háboru már eddig is rengeteg költségbe került és az olasz kereskedelem nagyon érzi a háborus idők súlyát. Ha azonban békekötésre kerül a sor, Olaszország sokkal súlyosabb feltételeket fog szabni, mint tette volna ah áboru kitörése előtt. Tripolisz megszállása nélkül a római kormány nem akar békekötésről beszélni.

A béke felé.

Róma, október 3. Minden jel arra mutat, hogy Ausztria és Magyarország, valamint Németország is a legközelebbi napokban megkezdik a békeakciót.

Páris, október 3. Ha a békeakciónak sikere lesz, úgy Törökország visszavonja csapatait és átengedi a vitatott területeket, a

melyekért Olaszország 60 millió lira kárpótlást hajlandó fizetni.

Pétervár, október 3. Az orosz kormány már holnap vagy holnapután megteszi semlegességi nyilatkozatát.

Szófia, október 3. Beavatott helyen és diplomáciai körökben az a felfogás, hogy nincs szükség arra, hogy a Balkán államok valamit tegyenek. Ilyen irányban gyakorolt befolyást a balkán udvaroknál az orosz diplomácia is.

Szilágyi Böske Debreczenben.

A mágnások barátnője.

Érdekes vendége van tegnap óta Debreczennek. Szilágyi Böske, akinek nevétől, a „Nap“ hasábjain ellene megjelent cikkek alapján viszhangzott a Kárpátoktól Adriáig ez az ország, Nagykárolyból szülővárosából pár napi tartózkodásra ideérkezett s ha a véletlen akarja, valmelyik színpadon is fel fog lépni.

Lapunk munkatársa ma meglátogatta a kisasszonyt Csapó-utcai lakásán, ahol hosszas beszélgetést folytatott vele.

Szilágyi Böske magas, telt idomu, Meduza arcu, nem szép, de mindenesetre érdekes egyéniség. Első pillanatra egy jól termett falusi asszony benyomását teszi, csak a szemében ég valami acélos tűz, ami nagy akaratok fellángolását mutatja. Mikor beszélni kezd, arcvonásai lassankint elvesztik keménységüket s ahogy hovatovább bizalmasabb lesz, már urrá lett felettünk s ha aztán akarja, elhitethet velünk olyasmit is, amit talán mással szemben kételkedéssel kellene fogadni. Olyan asszony ez, aki érzi, hogy a férfi sorsa az asszony. Bohém a szíve és kemény, számító az agya. Amit az egyikkel tárt karokkal nyújt, azt a másikkal ésszerűen lemérlegeli. Valami demimon könnyelműség párosul nála a magyar nyíltszívűséggel. Afféle vasuti barátokozó kedély, aki első percben elbeszéli az élettörténetét, hogy azután mikor legközelebb az utcán találkozol vele, elnézzen a fejed felett. Nem, ez nem lehet kalandornő, vagy nagyon könnyelmű és korlátolt férfi, aki az ő nyul farknyi hamisságának fel tud ülni. Annyi azonban bizonyos, hogy a lába és a dereka olyan kincs, amit nem minden koldus tud kifizetni aprópénzzel. És ez is valami, ami mellette szól.

— Nagykárolyi uri család gyermeke vagyok — kezdi élete történetét. Az apám azonban már csak az adósságok légióját örökölte a régi kuriális vagyonnak. Én korán érdeklődni kezdtem minden művészet iránt, főleg táncolni szerettem szenvedélyesen. — Kicsi hangom is volt, családom tehát elhatározta, hogy színésznőt nevel belőlem.

Beiratkoztam Rákossy Szidi színészkolájába, amelynek elvégzése után a Bonboniernek, majd a „Jardin des Paris“-nak lettem a tagja. Előkelő mágnás ismeretségem volt, szívesen szerződtek a hasonlívóju mulatókba.

— És hol ismerkedett meg ezekkel a főurakkal?

— Részint odahaza Szatmármegyében, részint egy előkelő művészegyesületben. A Szaparyak, Wenckheim-fiuk és a jobb módú fiatal mágnások színe-java személyes ismerősöm.

— Igaz, hogy ön ezeket meg akarta zsarolni?

— Koholmány ez, melyel előkelő állásu és nevű, főleg családos embereket akar-

tak kompromittálni. De hisz ez már azért sem lehetséges, mert az a barátság, mely engem hozzájuk kötött, volt olyan, hogy feljogosított apró-cseprő szivességek kérésére.

— Azt mondják, hogy Ön József főherceget is be akarta fenni s ezért el is kellett távoznia a fővárosból.

— Hogy ez mennyire nem áll, a Nap cáfoló cikkein kívül az a körülmény igazolja, hogy nemsokára ismét szerepeltettek a lapok, mint egyik botrány hősnőjét.

— Lenne szives közölni talán az esetet?

— Szivesen. Az Aczél—Dégenfeld esetről van szó, amikor ez utóbbi a „Jardin de Paris“-ban szódavizzel locsolta le Aczél, aki páholyából engem fixirozott. Higye meg — folytatta bonhomióval — szerencsétlen teremtés vagyok, mások egyik botrányt a másikra halmozják és ki sem törődik velem, nekem meg folyton belegázolnak a magánéletembe.

— Van talán valami újságró ellen-sége?

— Szapáry grófnál ismerkedtem meg Apsay Jánossal, a „Nép“ volt szerkesztőjével, akihez minden bensőség nélküli barátság fűződött. Ez kért, tegyem lehetővé, hogy lapja be ne szűnjön. Tettem is lépéseket, melyek azonban nem vezettek kellő eredményre. Mindazonáltal nem hiszem, hogy ő intrikált volna ellenem. Azt hiszem, az egész hajsza szenzáció hajhászás volt a „Nap“ részéről.

— Meddig marad Debrecenben?

— Pihenni jöttem ide pár nagra, de nem lehetetlen, hogy körülményeim úgy parancsolják, pár hétig is maradnom kell. Ez esetben talán szerepelek valamelyik helyi színpadon.

Lilaszerű pongyolája megbillent s formás lába kikandikált a piros cipőből. Az arca és a szeme égett, így most az esti félhomályban úgy nézett ki, mint Márkus Emília a Kaméliás hölgy III. felvonásában, vagy mint egy demimond, aki az érzéseit és a lelkiismeretét veszi mikroszkop alá . . .

(gy. zs.)

Színház és művészet.

A színház műsora:

SZERDA: *Babuska*, operett (B bérlet.)
CSÜTÖRTÖK: *Babuska*, operett (A bérlet.)
PÉNTEK: *IV. Kun László*, történelmi színmű. (B bérlet.)
SZOMBAT: *Bőregér*, operett (B bérlet.)
VASÁRNAP: Délután *Cigányszeretem*, operett. Este *Az ezred apja*, énekes bohózat. Bemutató előadás (Kisbérlet.)

A Babuska harmadszor. Holnap, szerdán kerül színre harmadszor C. bérletben Fall Leó kedves operettje, a Babuska. A szereposztás ugyanaz maradt, mint a bemutatón volt.

Bánk bán. Hosszabb pihentetés után Zilahy igazgató a Bánk bán veszi elő új be-tanulással, mely október 6-án kerül színre ünnepi előadásban az aradi vértanúk gyásznapjának estéjén. Bánk bán Thury Elemér, Petur bán Szilágyi Ernő játssza; Szilágyi Ernő, kit a pozsonyi szintársulattól szerződtetett az igazgató, ebben a szerepben mutatkozik be. Melindát T. Csige Böske, Gertrudist Uti Gizella, Izidorát Papp Tusi, Mikhál bán Székely Gyula, Solom mestert Bérczy Ernő, Ottót Kelemen. II. Endrét Békéssi játszik. Az előadást megelőzőleg Zivuska Andor „Fohász“ című költeményét Vajda Ilonka fogja elszavalni.

Az ezred apja. Ez a címe a szintársulat legközelebbi ujdonságának, melynek bemutatója vasárnap lesz. A próbák már javában folynak és az énekes személyzet szorgalmasan készül, hogy a pompás énekszámok és táncok diadalra vigyék a bemutatót. A rendkívül mulattató énekes bohózatban nagyobb szerepeket játszanak Borbély Lili, Csanády Irma, Papp Tusi, Kassay Károly, Zilahy Gyula, Székely Gyula, Bérczi és Kemény.

A letenyei felbujtónő.

Ujabb fejlemények.

A közelmúlt napokban feltűnést keltett az a Nagykanizsáról érkezett hír, hogy egy Bauer Ilona nevű szombathelyi hölgy gyilkosságra akart felbujtani egy ottani szobafestőt, hogy ez löjje le Farkas László dr. letenyei járásbíró, az ő egykori lovagját, aki Szombathelyen volt törvényszéki jegyző. — Érdekes fejleményei vannak ennek az ügynek. Az elszánt nő, miután a festő végleg elállt a gyilkosság végrehajtásától, maga kísérelte meg azt és nem rajta mulott, hogy az nem sikerült. Az izgalmas regény folytatása a következő:

Bauer Ilona a kanizsai állomásról utána utazott Szombathelyre Gáspár Ferenc szobafestőnek, aki onnan azzal az ürügyel tért vissza városába, hogy hazamegy előkészületet tenni a gyilkosságra s csak azután megy Letenyére. Valójában pedig azt cselekedte, hogy a szombathelyi rendőrkapitánysághoz ment s ott elmondta, hogy mire akarta rávenni a szombathelyi fátyolos hölgy. Mikor a következő vonattal Bauer Ilona megérkezett Szombathelyre, minden rendőr tudott az esetről s így megérkezése után alig egy órával már foglya volt a rendőrségnek.

Konok tagadása használt, bizonyítékok hiányában egy-két óra alatt megszabadult a rendőrség szigorú őrzete alól és Bauer Ilona a legelső vonattal ismét Nagykanizsára felment, hogy Letenyére menjen sajátkezűleg végezni a járásbíróval. Amde a szombathelyi rendőrkapitányság volt annyira előrelátó, hogy közben táviratozott Letenyére a főszolgabírónak, hogy egy Bauer Ilona nevű hölgy valószínűleg meg fog érkezni és merényletet tervez Farkas járásbíró ellen. Gájjásy főszolgabíró a községbeli csendőröket informálta a dologról és meghagyta nekik, hogy kísérjék figyelemmel, ha a leírt nő oda csakugyan megérkezik. A csendőröknek első dolguk volt őt elfogni és őrizet alá venni. Minthogy pedig az elfogott nemcsak gonosz szándékát, de személyazonosságát is tagadta, a csendőrök Farkas László drétt küldték, hogy vele szembesítsék. Amint Farkas járásbíró a csendőrök szobájába lépett, ahol a nőt őrizték, ebben a pillanatban történt meg a merénylet kísérlete, mely csak a revolver tökéletlen szerkezete miatt nem sikerült.

— Gyalázatos, most meghalsz! — kiáltott s felugrott ültéből általános meglepetésre az exaltált nő és bluzának nyílásán egy kis hatlövetű forgópisztolyt rántott elő, melyet a járásbíró mellének szegezett. A pisztoly azonban nem sült el és a következő másodpercben már két csendőr keze fogta le az elszánt urinőt, nehogy szándékát végrehajthassa.

Szerencséje, hogy ynem sült el, volt első szava a meglepetésükből magukhoz téző jelenlévőkhez, különben végeztém volna vele. A csendőrök rögtön a járásbíróhoz kísérték át Bauer Ilonát, ahol Orosz Béla járásbíró őt és az eset tanuit kihallgatta és vallomásaikról jegyzőkönyvet vettek fel.

Csak most derült ki, mi is volt az oka tulajdonképp annak, hogy a szombathelyi fátyolos hölgy Farkas László dr. ellen merényletet tervezett. Részletes vallomása ugyanis bőven nyilatkozik arról az intim öszeköttetésről, mely közte és a járásbíró között ennek még szombathelyi jegyző korában fennállott. Később, nemrégén Bauer Ilona véletlenül egy másik letenyei fiatalembernek lett a menyasszonya, aki előtt Farkas dr. állítólag olyan-

formán nyilatkozott a nőről, hogy ennek következtében a házasság meggyűlölt. Ezt akarta Bauer Ilona egykori lovagján megboszulni.

— Mikor azonban most idejöttem Letenyére — szölt védekezésére — már eszem ágában sem volt, hogy elpusztítsam Farkast, csupán ráakartam ijeszteni a revolverrel, melyet magam zártam le a murákirálvi állomás, hogy el ne süllhessen.

A revolver az izgalmas eset alkalmával — csakugyan le volt zárva, de mint azt a szintén kihallgatott fegyverszakértő megállapította, annak zárja mindig akadályozza a revolver működését. A rossz forgópisztolyt ugyanis csak úgy lehet elsütni, ha az egyik kézzel az ember a rosszul működő zárócsapot nyitva tartja, amíg a lövés meg nem történt.

Bauer Ilona a letenyei járásbírósnak is csak pár órán át volt foglya, mert Orosz járásbíró a büntető perrendtartás szerint kénytelen volt kihallgatás után szabadlábra helyezni.

HIREK.

— **A király Budapesten.** Bécsből táviratozzák: A „Neues Wiener Journal“ mai száma jelenti, a király csak október végén, 25. és 28-ika között jön Magyarországra, még pedig nem Gödöllőre, hanem Budapestre és itt fog tölteni néhány hetet s ugyanitt fogadja Péter szerb királyt, aki két napig királvannak vendége lesz. A király útjának elhalasztását a bécsi lap szerint az okozta, hogy a jelenlegi bonyodalmas külpolitikai helyzetben a közös külügy miniszternek és a közös hadügyminiszternek gyakran kell a felség elé járulni és ezért célszerű, ha a király még néhány hétig Bécsben marad. A budapesti séjour körülbelül november végéig fog tartani, amikor a király visszatér Schönbrunnba.

— **A miniszterelnök pihenése.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a szünet idejére néhány napi tartózkodásra Lovranába utazik el.

— **Debrecen szeptemberben.** Debrecen város közigazgatási bizottsága e hó 5-én, csütörtökön délután három órakor tartja meg rendes havi ülését, melyen az egyes szakelődök beszámolnak a város közigazgatásának szeptember havi menetéről.

— **A költségvetés a tanácselőtt.** Debrecen város tanácsa ma rendkívüli ülést tartott, amelyen a költségvetéssel s ennek kapcsán a felügyelő bizottság, a gazdasági, a jog- és pénzügyi bizottság véleményével foglalkozott.

— **Felebbezések a virilisták névjegyzéke ellen.** Az igazoló választmány ama határozata ellen, amellyel a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét megállapították, a mai napig összesen 11 felebbezés érkezett be. És pedig felebbezést adtak be: Csikos Sándor dr., Fleischmann Mór, Kontsek Géza, Geiger Simon, Hochfelder Jakab, Tüdös János dr., Láng Sándor dr., Forrai Ernő, Bruckner Ernő dr., Szabó Mihály dr., Kaszanyitzky Endre. Az állandó bíráló választmány ülése, amelyen e felebbezések felett dönteni fognak, e hó 5-én délután öt órakor lesz.

— **Monarchista betörés Portugáliában.** Madridból táviratozzák: Mint az Elego di Santiago című lap jelenti, Conceiro Paiva a portugál monarchista összeesküvők vezetője e hó 1-én reggel két órakor 4000 ember élén, több ágyúval, egy golyószóróval és 120 öszvérrel behatolt Portugáliába.

— **Gelléri Szabó János emlékezete.** November 26-án lesz három éve, hogy a nagy emberbarát, Gelléri Szabó János, ki vagyónából közel két milliót közmívelődési és emberbaráti célokra hagyományozott, elhunyt. A hagyományokat csak ez évben adhatták át rendeltetésöknek és a három örökös református főiskola: a debreceni, a budapesti és pápai református kollégiumok is csak most léptek örökségük birtokába. Ez a körülmény arra indította a főiskolák kormányzóit, hogy a nagy emberbarát emlékére halálának harmadik évfordulóján em-

létkünnepélyt rendezzenek. Az emlékünnepélyt november hó 26-án tartják meg Budapesten a főváros házának új dísztermében. Az emlékbeszédet Antal Géza dr. országgyűlési képviselő fogja tartani. Az ünnepély programját most állapítják meg.

— **Meggvilkolt törvényszéki elnök.** A pétervári távirati ügynökség szűkszavú táviratban jelenti Abóból, hogy ott az udvari törvényszék elnökét revolverlövésrel meggyilkolták. A merénylő öngyilkosságot követett el.

— **Városok fuziója.** A törvényhatósági városok legutóbb soproni kongresszusán fölvetették a kérdést, hogy nem volna-e célszerű a rendezett tanácsú városok polgármestereinek szövetségével fuzionálni. E tárgyban a napokban Budapesten Bárczy István székesfővárosi polgármester elnöklése alatt értekeztek a két csoport elnöksége és a fuziót elvben kimondták, keresztülvitele pedig akként történék, hogy a jövő évi kongresszusi egyetemes gyűlés előtt az összes polgármesterek együttesen közös értekezletet tartanak. Megjegyezzük, hogy a városok szövetségének első, 1894. évi terve is valamennyi város bevonásán alapul. — Szöllősi Antal máramaroszigeti polgármester felhívta az összes városok vezetését, hogy az obstrukcióra való tekintettel kérjék a belügyminisztert az idénre felvett államsegély harmadik milliójának kitalására.

— **A Vilmos-huszárok löversenye.** A 7-ik Vilmos huszárezred október hó 29-én, tartja löversenyét Debrecenben, amelyre már nagyban folynak az előkészületek. A meeting elé sportkörökben is nagy érdeklődéssel néznek.

— **Egy volt karcagi vasutas bünel.** — Gödöllőről jelentik: Piukovits Márk volt karcagi állomásfelügyelő az utóbbi időben állás nélkül volt és egy fővárosi lapban pályázati hirdetményt tett közre, melyben fényes feltételek mellett gazdasági gyakornoki állást hirdetett. A nagy számban érkező levelek gyűssá váltak és a postahivatal főnöke figyelmeztette a csendőrséget, mely a levelekért jelentkező Piukovicsot igazolásra szólította fel. Piukovics nyomban beismerte, hogy a hamis pályázati hirdetéssel az volt a célja, hogy a folyamodványokkal beérkező okmányokat megtarthassa és azokat saját céljaira használja fel: beismerte továbbá, hogy valódi neve Piukovits Márk és hogy mint volt karcagi állomásfelügyelő a kezelésére bizott pénzeiből 600 koronát elcsikkasztott és azóta a fővárosban árnyék alatt rejtőzködött. Kihallgatása után nyomban letartóztatták.

— **Ha esik az eső.** Hosszu szárazság és apró csapadékok után tegnap megnyiták az égnek csatornáit és sürri zápor hullott alá. Olyannyira, hogy az utakat is ellepte a víz. Valóságos kis tavak keletkeztek, melybe bokáig gázolt a járó-kelő. A csatornázási munkálatok folytán pedig a feltűrt utak valóságos életveszedelmesen meredtek a vízben lubickoló polgárok elé. Több kisebb baleset is előfordult, hogy valaki féllábbal beleesett a gödörbe vagy nekiment a felhánvt földnek és elesett; ezért a rendőrkapitányság az új folyamán intézkedett, hogy a csatornázási ut mentén, síppedések és nagyobb földtúrások mögött jelző lámpák állíttassanak. Így vették a nagyobb szerencsétlenségnek elejét.

— **Lezuhant aviatikus.** Newyorkból táviratozzák: Spokaneból érkezett jelentés szerint Cromwell Dixon léghajós 100 láb magasságból lezuhant és azonnal meghalt.

— **A földrengés elszalad a rózsafüzér elől!** De el ám! Ezt konstatálja a jezsuiták „Mária Kert”-je és egyuttal nagyszerűen megoldja azt a kérdést, hogyan menekülhetünk meg a földrengés borzalmaiktól. — Itt van a gyönyörű magyarsággal megírt utmutatás:

— Tavaly a középamerikai Costaricában fekvő Kathagó városát hatalmas földrengés majdnem teljesen romba döntötte. — Ezen szerencsétlenség alkalmával egy érdekes eset történt, amelyet az „Amerika” c. folyóirat, egy amerikai újság szerint a követ-

kezőképen mond el. Don Gutiérrez Ezechiél, 1906. évi elnökelőlt és jelenleg a kongresszus elnöke, éppen családjával a rózsafüzért imádkozta otthon, midőn az első hatalmas lökések érezhetők voltak. Egvesek övéi közül rögtön menekülni készültek, de Don Gutiérrez felszólította őket, hogy várjanak, míg a rózsafüzért elimádkozzák végig, melyet ő nem akart félbeszakítani. Övéi engedelmessétek; de mily nagy volt a meglepetésük, midőn az utcára mentek és látták, hogy az egész város egy romhalmaz. Egyetlen egy ház sem maradt épségben, csak az ő házukon nem volt repedés és a földrengésnek legkisebb nyoma sem volt észlelhető. Világos, hogy a boldogságos szűz különös oltalma alá vette e házat.

Hát persze, hogy világos! Lám, milyen szerencsétlenek voltak annakidején a délolaszországi katolikusok — a papokat, apácákat sem véve ki — akiket ezrével pusztított el a földrengés! Lám, miért nem vették elő a rózsafüzért!

— **Életunt asszony.** Pár nap előtt tartuk fel olvasóink előtt azt a szomorú képet, mellyel az Olaiúton lépten-nyomon találkozik az ember. Idegen ott a bőség és megelégedés s a nyomor tátogattja kegyetlen torkát. Ennek a szomorú telepnek mondott most bucsút özv. Sümegi Jánosné, ki ma reggel végső elkeseredésében, mert az éhséget már nem bírta elviselni, felakasztotta magát a kendőjére. Ez volt egyetlen ruhadarabja, amit az örökösének visszahagyhatott.

— **Zenekonzeratóriumi tájékoztató.** — A zenekonzeratórium igazgatósága az október hóban beiratkozók számára 5 új osztályt állított fel. Az újonnan beiratkozó tanulók tandíjvetési kötelezettsége októberben kezdődik. Felvétetnek kezdő és haladó tanulók a zongora, hegedű, ének, cimbalom és gordonka tanszakokra. — Tandij az alsó osztályokban 8, a középosztályokban 10 korona havonként, mely összegben az összes mellékszakok díja is befoldaltatik. Beiratási díj az egész tanévre 5 korona. A 11 tagú tantestület orsz. zenekadémiát végzett okt. zenetanárokból, művészekből s kiváló pedagógusokból áll. Az órák beosztása a tanulók iskolai elfoglaltságához alkalmazkodik. Bővebb értesítéssel szolgál P. Nagy Zoltán igazgató a hivatalos órák alatt d. e. 11—12-ig, d. u. 3—6. (Kossuth-u. 20. (A Dóczy-intézetnél szemben. Telefon 879.)

— **A miniszterelnök a bán elleni támadásokról.**

— **Kirabolt postahivatal.** Keszthelyről jelentik: Mult hó 30-án éjjel betörték az iparlaki postahivatalba. A betörőknek sikerült előbb a Wertheim-kassza kulcsát megszerezni és ennek segítségével 12.000 korona értéket loptak el. A postamesternő a betörést végignézte, de mozdulni sem mert és csak mikor a rablók az ablakon elmenekültek, csapott lármát. A betörőknek nyoma veszett. A postamesternő vallomásából megállapítható, hogy cigányok követték el a betörést. A csendőrség nagy apparátussal nyomozza a betörő cigányokat.

— **Öngyilkos urileány.** Nyitráról táviratozzák: Bokoszinvi Matild, egy igen szép urileány ma szerelmi bánatában halántékon lötte magát és meghalt.

— **A csatornázás áldozata.** Juhász János napszámos a most folyó csatornázási munkálatoknál dolgozik. Ma, amikor targoncával keresztül akart menni az egyik átjárón, megcsuszott s terhével együtt belezuhant a három méternyi mélységbe. Jobb lábcsőjén csontrepedést szenvedett. A mentők beszállították a kórházba. Sérülése súlyos és több napi gyógykezelésre szorul.

— **Verekedés a korcsmában.** Mike József 37 éves napszámos tegnap este társával egyik, a vasúti állomás közelében fekvő korcsmában mulatozott. Mikor már kissé felhagytak a garatra, vitázni kezdtek s ez alkalommal Mike oly kitértelt használt a társaság többi tagjaival szemben, hogy ezek rátámadtak s botokkal annyira összeverték, hogy súlyos sérüléseivel a kórházba kellett szállítani.

— **Kéniállitás.** Kirchner Béla, a már nálunk előbből is jól ismert festőművész, vasárnap nyitotta meg két hétre tervezett kéniállítását, saját lakásán (Teleky-utca 10. szám alatt), melyet már az első napokon is igen előkelő szép közönség látogatott s így egy néhány kép már is kelendő volt. — A tárlatról csak annyit, hogy igen sikerültek mutatkozik, miután egy pár jó kép, mint Fűjel a tengeren, Késő alkony, Falu vége. Ecce homo, csendélet stb. nagy tetszést aratnak. A kiállítást diitalanul látogathatja az érdeklődő közönség.

— **Leforrázott gyermek.** Haiduböszörményből írják: Molnár Márton böszörményi gazda két és fél éves gyermeke, Róza, amíg szülei az udvaron foglalkoztak, felmászott a mosóteknőre, mely terve volt forró vízzel. A teknő megbillent s egész tartalma a kisgyermekre ömlött. Oly súlyos sebeket ejtett azon, hogy már az orvos sem tudott segíteni rajta s nagy kínok között néhány perc alatt meghalt. A szülők ellen, annak kiderítésére, hogy gondatlanság forog-e fent, megindult az eljárás.

— **Fejfel esett a gödörbe.** Derecskéről jelentik: Ma reggel egy épülőfélben levő ház egyik gödörben, hová a kapufélfát akarták elhelyezni, fejfel lefelé esve, holtan találtak egy ismeretlen embert. Valószínű, hogy részeg lehetett, aki a sötétben nem tudván tájékozódni, megbotlott s oly szerencsétlenül bukott előre, hogy éppen a fejé került a lyukba. Így aztán a magával küllönben is tehetetlen részeg megfulladt. — Holtan huzzák ki a gödörből.

— **K 1.50 fillér egy pár női glace bőr keztyű Győrff Testvéreknel. Plac-utca 30.**

— **Leányka és női kötött kabátokat, sakkák és lélekmelegítőket vásároljunk Kontsek Kornél divatáruházában. Telefon 935.**

— **Changan selymek.** törökös pongyola és ruhahársonyok legujobb mintákban most érkeztek Kontsek Kornél áruházába. Telefon 935.

— **Meglepő szén nyakkendők 1 koronától feljebb Frank Testvéreknel.**

— **Dóczy felsőbe és képezdében új és fertőtlenített ócska tankönyvek legelőnyösebben kaphatók Aczel Antiparfümában.**

— **Benkiser csapok mosdókhoz, kagylókhoz elegáns kivitelbe favence, sárgaréz és fehér zománcozott acélból jutányos árban jótállás mellett kaphatók Debrecen és vidéke részére az egvedüli elárusítónál: Máthéi János vízvezeték, csatornázás és fürdőberendezési vállalatánál. Javítását bárki maga eszközölheti. Megtekinthető vételkötelezettség nélkül üzletben. Egvháztér 5. sz. — Műhely és iroda Darabos-utca 54. sz. Telefonszám 321.**

— **A Magyar Király kávéház tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkedvelt ségnek örvendő Berzsényi Ferike szimfonikus női zenekarát megnyerni. Kedd este lesz az első hangverseny.**

— **Modern fallképekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papíráruházában.**

— **Ma érkezik a Simonffy-utcai Remény Kávéházba egy kilenc tagú nagy női tamburica zenekar. Tisztelettel Weisz Márkus.**

— **Dóczy intézeti tankönyvek ódon és új állapotban kaphatók Hegedűs és Sándor könyvkereskedésében, Kossuth-u. 11.**

Megnyílt! Megnyílt!
Szabó Miklós
kész férfi-, fiu- és gyermekruha nagy-
áruháza
DEBRECZEN, Plac-utca 61. szám.
(Fischer-palotában, Szt.-Anna-utcával
szemben.)
Külön termék mérték utáni rendelésekre.

— Őszi divatlapok a legnagyobb választékban Hegedűs és Sándornál.

Női- és leány kalap üzletemet

Placz-u. 56. sz. alá helyeztem át.

A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. — Nagy választék.

Jungreisz Mari utóda

Legnagyobb választék

harisnyákban

kötött és szövött árukban

Márton Gyula és Fia

ujjonnan berendezett úri és női divat üzletében Főter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Flók üzlet nincsen.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni üzományos távirati jelentése

Budapest, 1911. okt. 3.

Készáru tartott.

1911. októberi buza	11.93	—
1912. ápr. buza	12.15	—
1911. októberi rozs	10.10	—
1911. ápr. rozs	10.57	—
1911. okt. zab	9.34	—
1911. ápr. zab	—	—
1912. máj. tengeri	8.41	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	—	—

Kitüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításon aranyéremmel, oklevéllel.

Köszvény, osz és reuma ellen a legjobb háziszser

a híres Király balzsam.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy nagy üveg ára 2 kor., teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

Grósz Nagy Ferencz gyógyszerárában

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8. szám.

Kölcsonös Segélyező-Egylet új 2 emeletes palotájában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Chett-levél és kötbér. A zsidó rítus azt tartja, hogy nem köthet új házasságot az elvált fél addig, míg az ugynevezett ghatt-levél (válólevél) meg nem kapja a volt párjától. Történt egy esetben, hogy annak az irásnak kiadását biztosítandó, a válófelek szerződést kötöttek, amelyben kimondták, hogy amennyiben a férj vonakodnék kiadni bizonyos időn belül a válólevelet — kötbért fizet. Mikor pedig az aszony utóbb perelt a 2000 korona kikötött bírságért, a Kuria helyt adott a férj kifogásainak, kimondva, hogy a ghatt-levél csak valláserkölcsi kötelesség s így a fizetést bírság nem állapíthatja meg, kötbérre senki nem kötelezhető. A megokolás ezt mondja — egyebek közt: A szerződéses kötelezettségek biztosítására szolgáló bírság (kötbér) járulékos természeténél fogva hatályosan, vagyis oly módon, hogy az bírói uton is érvényesíthető legyen, csak oly szerződéses kötelezettség maga is bírói uton érvényesíthető volna. Az A) alatti szerződés 5. pontjában a végrehajtást szenvedőnek megállapított az a kötelezettsége azonban, hogy házasságuk jogerős

felbontása után legfeljebb két hónap alatt a zsidó vallás szerint megkívánt válólevél felszólításra nevének, a végrehajtónak kiszolgáltatni tartozik, mint tisztán valláserkölcsi kötelesség, bírói uton kényszeríthető nem volt s kötelem alapja nem lehet, tehát az A) alatti vagyonrendezési szerződés 7. pontjába foglalt az a megállapítás, amelyben a végrehajtást szenvedővel szemben az 5. pontban megállapított kötelezettség biztosítására 2000 korona készpénzbeli bírság (kötbér) köttetett ki. — Ezekhez képest az 1874: XXX. t.-cikk 113. szakaszának C) pontja alapján a kifogásoknak helyt adni s az A) alatti szerződés 7. pontja alapján elrendelt kielégítési végrehajtást következményeivel együtt hatályon kívül helyezni kellett.

Begény-oszarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Írta: MAX PEMBERTON.

Fordította: Szebenvel József.

A lord kényelmetlenül mozgolódott a helyén.

— Van valami romantikus . . .

— Tudom, tudom, de mondja meg az igazat.

— Nos, a hely száz lányira fekszik a víz fölött. Az ön barátja egy cellában van, amit Fehér sziklának hívnak. Azt hiszem, a keze-lába meg van láncolva. Az igazgató veszedelmes embernek mondja és azzal fenyegetőzött, hogy megbotoztatja. De nem meri megtenni, mert a derest eltörölték már. De ördögi ember, szavamra mondom. A szemei villámlottak, mikor beszélt a dolgáról és azt mondta, hogy a fél parlamentet leveri, ha nem tesznek igazságot. De mikor azt mondtam, hogy a gróftól jövök, kezes lett, mint a bárány. Ő csak a kötelességét tette, de csak a maga törvényes hatáskörében. Egyébiránt forduljon a gróf az illetékes bírósághoz. Ő nem megy bele törvénytelen dolgokba. Miért büntessen ő örülteket? Azt hiszi, hogy Jura dühöngő örült — és az ellenmondást hallani sem akarta — és szavamra mondom, mikor Jurát láttam, magam is hinni kezdtem.

— Beszélt Jura rólam is?

— Másról nem is szolt.

— Valóban?

— Igen. Beszélt önről, grófnő, az elkövetkező óráról, az isteni hivatottságról. Szegény fiu azt hiszi, hogy csak el kell hogy kiáltsa magát és megnyílik a tébolyda kapuja. Nem ellenkeztem vele, mert láttam, hogy örült.

— És minden értelem nélkül volt a beszéde?

— Teljesen érthetetlen.

— Nem lehet.

— Csak nem gondolja, hogy nem volt az?

— Oh, ha tudnám. Az, aki meg tudná mondani, már halott.

— Biztos ön abban?

— Ugy mondták.

— Igen, de nem volna bölcs dolog kérdezősködni?

— Kérdezősködni?

— Igen. Ha parancsolja, rendelkezésre állok. Nincs más dolgom és miért ne mennek, ha parancsolja.

—Ha megtenné, — mondta Ulusia komolyan.

— Persze, hogy megtenném. Mi haszna volna a nagykövet nagybátyámnak, ha nem járhatnék szabadon az országban? Nagyon szívesen. A barát talán már halott, de valaki csak őrzi az irásait. Az természetes. Meglátogatom a kolostorbeli főnökét, vagy ahogy hívják és kikérdezem minden vonatkozásában. Megszídnak ugyan, de az ön kedvéért egy kis szidást még elbírok.

Félig tréfálkozva beszélt, de a szeméi elárulták érzelmeit és Ulusia elhúzódott tő-

le. Ezek a nyugodt angolok veszedelmesek, mert a szenvedélyük belül forr és mit sem árulnak el belőle. Nem igen értette a viselkedését, de most érezte, hogy nyitjára jött a titoknak és félt attól, hogy elárulja, hogy ismeri.

— Örökké hálás lennék, — mondta. — Tudja, hogy egyedül állok ebben a dologban.

— Most már nem — ezt értse meg. Ha visszatárek jó, vagy rossz hírrel, ön már nem áll egyedül.

Odement hozzá és megfogta a leány kezét.

— Megkeresem az unokafivérét, — ha ugyan az — és visszatérve, ön feljogosít rá, hogy mint jövendőbeli férje szerepeljek oldalán.

— A férjem, lord Amblehurst? Oh nem, nem, nem, ön nem érti!

A lord csodálkozva nézett rá.

— Mit nem értek?

Ulusia nem tudot feleni.

— Nem tudom, mit beszélek, — kiáltott és kétségbeesve fordult el tőle. — Elmegy ön Jajceba és kikutatja az igazságot?

Hosszasan állt ott némán töprengve.

— Szent Isten, — mondta végre magában, — szerelmes abba az örültbe.

(Folyt. köv.)

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BACTERIUM MENTES természetes ásványviz, üdít, gyógyít. Vese- és hólyagbajoknál, a vasmencedze idült hurutjainál, hogykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Orvosilag ajánlva. — Főlerakat

Fried D. Lajosnál fűszer és csomage kereskedésében, Debreczen, Placz-utca 72. — Telefon szám 740

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi újdonságok

Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia vелеzek, :: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Minyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára

Kaszanyitzky Endre

Főutcza üzletébe

megérkeztek és nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

asztali-, függő-, szalon-, ebédlő- és hálószobai villany csillárok és lámpák

melyek a legmodernebb és legszolidabb kivitelben állanak a n. é. kö-zönség rendelkezésére.

Olcsó árak! Kitűnő árak!

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

Új őrdivat szabó szalon

S u g á r S a m u

József kir. herceg-utca 23.

A legújabb divat szövetekből. — Mérték utáni megrendelések izlésesen és olcsón készíttetnek.

Épület és portálo fővezetési vállalat.

Képeket minden nagyságban egyszerűbből a legdrágábbig.

1911/291 3-4 oldal.
Kiegyezésből

DEBRECENI FÜGGETLEN UJS.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Ki vesz nőül 20 éves félárva leányt 400,000 kor. vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak, (ha vagyontalanok is) kiknél gyors házasság akadályba nem ütközik, irjanak e címre **L. Schlesinger, Berlin 18.**

Csinos, less, barna leányt melyik intelligens fiatal ember szórakoztatna? És havonta szerényen támogatna. Leveleket a kiadóba „Agi” jellegre kéretnek.

Dolly jellegre levél van a kívánt helyen.

Betöltendő.

Tanuló leányok fizetéssel felvétetnek Priesner Miksa könyvkötészetében, József kir. herceg-u. 4.

Fűszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmeretséggel bír, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Angol hölgy gyors sikerrel tanít és elvállal angol-német fordítási munkákat is. Értekezhetni Yongworth, Batthyányi-u. 6. Virágüzletben.

Irodista, ki a gép, különösen pedig gyorsírásban jártassággal bír, Groszmann és Mandel banküzletében felvétetik Hunyadi-utca 21.

Angol nyelvből okleveles fiatal ember órákat ad. Cím Verbőczy-u. 12. emelet balra.

Jó írásu fiatal ember cimírásokat elfogad és azt gyorsan elvégzi. Cím 339. számú telefon.

Egy háziszolga azonnal felvétetik Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában.

Adás-vétel.

Valódi ementhall, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemegeajátok, teseni és hungari teavaj, uradalmi íróvaj kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piac-utca 38.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükkör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsapaprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Figyelem hölgyeim! Megnyitott az új Parti áruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ezen két héten egy pár ezer selyem, bársony, szövet és batist blouzok kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze.

Csemege szállót szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szőlőkiv. tele. Telefon 294.

Boros hordók, taposó kádak, uj és használt kapható Péterfia 76. alatt. Ugyanott 100 szüreti béka 60 krajczár.

Egy egész jókarban levő nagy cserépkályha eladó Széchenyi-u. 44.

Eladó egy jókarban levő lámpa elutazás miatt Piac-utca 42. I. emelet, hátul az udvarban.

Olajos hordók kaphatók Piac-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

Műhelybe való napfénygő lámpa eladó. Piac-utca 42. első emelet hátul.

Borezet házilag készült kapható Czim. a kiadóba.

Makkulatur papiros kapható Piac-utca 49. szám alatt az emeleten.

Különféle.

Kölcson fürdő-kádak kaphatók Piac-u. 32. Kiss Ignác uj helyiségében.

Ha jól akar inni-enni. Csak Goldstein-hoz kell menni. Goldstein Bodegája Piac-utca 85. az (Uj-utczában.)

Hová menjünk? A Farkas-féle uj orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

Kosárfonoda, gyermekkocsi raktár Kossuth-utca 25. Javításokat készítünk.

Csemege szőlő

és különféle friss gyümölcsök előnyös árban kaphatók

Fried D. Lajos

fűszer és csemege kereskedésében
Piac-utca 72. Telefon 740.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy angol és francia

nőruha divattermemet

József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szives megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

:-: Piac-utca, a Főpostával szemben :-:

Megérkeztek

az őszi és téli idény újdonságai. Női felöltők, Costümök, Pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban eredeti párisi és berlini modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny, pontos kiszolgálás.

Megvettem

Rosenbaum Fülöp ungvári cég összes áruit!

Még nem létezett olcsó árakon adok el

csipke, (1 és 2 kr. méterje) szalag, rövid- és kötött árukat, férfi- és női fehérneműket, férfi és női ingeket, ruha diszeket, harisnyákat, gyermek kötött ruhákat, Jäger alsóneműket, női alsó szoknyákat, kesztyűket, **potom árakon.**

Siessen mindenki mig a készlet tart!

Stark Sándor-hoz

Piac-u. 7. számú áruházába, a Keresk. akadémiával szemben

:-: **Hallatlan olcsó!** :-:

Mindenki ki lesz szolgálva

Leányka iskola kötények,
patent harisnyák legnagyobb választékban, legolcsóbb árban

a Csipke Áruházban.

Pontos, szolid kiszolgálás. — Naponta érkeznek újdonságok. — Kérem a czimre ügyeim! Budapesti Csipke Áruház fiókja, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vételek.

Uri öltönyöket

bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint

HUBAY GYÖRGY

uri szabó

DEBRECZEN, Batthyány utca 15. sz.

Kovács Gyula és Társa

női divat termei

DEBRECZEN, Főtér 55. sz.

(Hungária kávéház mellett.)

Legszébb kivitelű őszi felöltők hölgyek és leányok részére, a legdivatosabb téli kabátok angol és sima szövetekből. Páros és bársony kabátok dus választékban. Szörme kabátok, városi bundák. Gyermek felöltők minden nagyságban. Costümök, Pongyolák, színházi blousok és divat aljak, színházi és esti köpenyek minden színben, elegáns kivitelben. Szörme boab, muffok a legjobb szörme fajokból. Leány- és gyermek garniturok dus választékban.

Kötött kabátok

divatos színekben és kivitelben

a legolcsóbb szabott árak mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy **Hatvan-utca 16. szám** (Dr. Hütter-ház) modern igényeknek megfelelő

elsőrendű divattermet nyitottam.

Becsés pártfogást kérve

Weisz József
angol női szabó.

Telefon sz. 49.

Telefon sz. 49.

SZÁNTÓ LÁSZLÓ

DEBRECZEN

a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat Hajdu- és Szabolcsmegyei képviselője.

Ajánlja: a Salgótarján, Petrozsény, Pálfalva és Farkasvölgyi bányák darabos, koczká, durva, akna és aprószén termékeit cséplési, szobátüzelési és ipari célokra

2262—1911. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A püspökladányi kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bogár István végrehajthatónak özv. Fehér Józsefné és tsai végrehajtást szenvedő elleni 60 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, a pladányi kir. bíróság területén levő Pladány községében fekvő 1. a pladányi 1054. sz. betétben A. 1-2. sorsz. 3219. 3220. hrsz. Zsellér földek melletti dűllőben fekvő 1 hold 72 négyszögöl területű szántóra és rétre 1. sorsz. a. felvett 6/10014. rész melletti illetőségére 255 korona 2. a pladányi 1055. sz. betétben A. 1-2. sor. 219/1. 219/2. hrsz. 169. öisz. házas beltelekre az árverést 708 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1911. évi október hó 16. napján d. e. 11 órakor** a kir. járásbíróság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is, azonban annak $\frac{1}{3}$ -ánál alacsonyabb áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pladány, 1911. július hó 4.

Dr. Kovács s. k. kir. jbiró.

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

15726/1911.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa a Piacz-utca 26—28. számú telkeken emelendő

városi bérház felépítésénél teljesítendő munkák elkészítésére nyilvános árlejtést hirdet.

1. A munkálatok a következők:

- I. Föld, kőműves és elhelyező munkák,
- II. Burkoló munkák,
- III. Kőfaragó munkák,
- IV. Vasszerkezeti munkák,
- V. Ács munkák,
- VI. Tetőfedő munkák,
- VII. Bádigos munkák,
- VIII. Asztalos munkák,
- IX. Padlózati munkák,
- X. Lakatos munkák,
- XI. Mázoló munkák,
- XII. Üveges munkák,
- XIII. Szobafestő munkák,
- XIV. Szobrász munkák,
- XV. Vízvezeték és csatornázási munkák,
- XVI. Központi fűtés,
- XVII. Melegvíz fejlesztő és szárító berendezés,
- XVIII. Személtedobó berendezés,
- XIX. Porszívó berendezés.

2. Az árlejtésen csupán képesített és megfelelő ipari jogosultsággal bíró hazai iparosok vehetnek részt.

3. Ajánlatok tehetők: az összes munkákra, munkacsoportokra és egyes munkákra és pedig úgy, hogy a homlokzatnak úgy a diszesebb, mint az egyszerűbb kivitelére külön ajánlat teendő.

4. A munkák a szerződés aláírása után azonnal megkezdendők és oly erővel végzendők, hogy az új bérház az 1912. évi november hó 1-vel teljesen elkészítve, rendeltetésszerű használatának átadható lehessen.

5. A tervek, költségvetés, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1-ig) megtekinthetők és a munkákra és szállításokra vonatkozó összes általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati űrlap 20 koronáért, az egyes munkákra vonatkozó részletes feltételek pedig az általános feltételek és az ajánlati űrlappal együtt 3 koronáért szerezhetők.

6. Ajánlattevő vállalkozó ajánlatával elismeri, hogy a vállalati általános és részletes feltételeket ismeri, azokat magára kötelezőknek elfogadja.

7. Ajánlattevők tartoznak a kiszolgáltató munkakivonatokban az egységárakat számokkal, az eredményezett végösszeget pedig a munkakivonatok végén számokkal és betűkkel feltüntetni. Az ajánlati űrlapon feltüntetendő, hogy az illető vállalkozó milyen munkanemre, vagy munkanemekre pályázik, valamint ezeknek végösszege számokban és betűkben.

Csakis azok az ajánlatok fognak figyelembe vétetni, amelyek az eredeti munkakivonatok és ajánlati űrlapon tételtek.

8. Az ajánlatok azon címzéssel, hogy: „Ajánlat a Piacz-utca 26—28. számú városi bérház felépítésére“ legkésőbb **folyó évi október hó 17-ik napjának délelőtt 10 óráig** a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be. Később beadott, távirati, vagy utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A beérkezett ajánlatok ugyanazon nap délelőtt 11 órakor a városháza nagy tanácstermében fognak nyilvánosan felbontatni.

9. Az ajánlattevők 250.000 korona végösszegig 5 százalék, azon felül pedig 2 százalék biztosítékot tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban a város házipénztáránál a folyó évi október hó 16-ik napjának déli 12 órájáig letenni és az erről szóló elismervényt ajánlatukhoz csatolni.

10. A város fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson és hogy esetleg új árlejtést hirdethessen.

11. Az ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályrendelet 25. §-ban körülírt végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Kelt Debreczen, sz. kir. város Tanácsának 1911. évi szeptember hó 26-ik napján tartott üléséből.

Városi Tanács-

Reichmann Divatáruháza.

Az iskolai sasionra naponta érkeznek **gyermek ruha különlegességek** minden nagyságban eredeti angol facon, bársony, szövet és jó mosó barchet.

Pelúche, posztó és szövet leány köpenyek!

Valódi angol és francia costum ujdonságok, kész angol aljak, utolsó divat facon. Mindenféle bőr, diszmu, rövid, bélés áruk. Szabó kellékek nagy választékban. **Zsinór, óv, minden színben 2 kor.** Saját készítésű cloth paplanok kor. 7.50-től. Eredeti francia reform fűzők. Női autuka és fekete ernyők. **Intézeti leány és fiu fehérneműek** minden nagyságban. — **Gyermek ruhák méret szerint 48 óra alatt készíttetnek.**

Royal szállodával szemben. Piacz-u. 85.

Egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Izzad a lába?

Használjon Harsányi-féle „Formacint,” mely bármely testrész izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 kor. Nagy üveg 2 kor.

Ducika krém, páratlan hatású arczsépítő szer, ára 1 kor Ducika szappan, ára 70 fill. Ducika puder, három színben ára 1 kor.

Rárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a csuzos, reumás fájdalmakat, egy üveg ára 1 kor.

Menthol jeges sóborszesz, az eddigi sóborszeszek között leghatásosabb, 30, 50 fill. és 1 kor. üvegekben.

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fill.

Tyuk szem rtó, 2-3 nap alatt minden bőrkeményést megszüntet, ára 70 fill. A fentiek c-ak is a

Halász Ödön utód
HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez,” címzett gyógyszerárban Debreczen- Csapó-utca 18. szám alatt kaphatók.

Megérkeztek

a legfinomabb

angol divat szövetek Moskovits József

uriszabó divattermében, Placz-u. 28.

Üzletemet a szemben levő barakba helyeztem át.

Csillár

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronzáruk,

valamint **elkelő uriszoba** berendezések, **eredeti olajfestmények**, ugy-szintén többféle dísz tárgyak, mint

alkalmi áruk

a legelőnyösebben beszerezhetők
BUDAPEST, Andrassy-ut 35. l. em. alatt.
Vizsontelárusítóknak nagy engedmény.

Simonffy- uteza 55.	Ruhafestő.	Széchenyi- uteza 6.
GÖZMOSÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intézőndők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- uteza 35.	Vegy-tisztító.	Verbőczy- uteza 14.

A nagymagyaralföldi építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy **Hunyadi-u. 10. sz. alatt**

építő és műszaki irodát nyitott.

Étvállal: mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát, azok tervezését és felülvizsgálatát.

Épít részletfizetésre mindennemű építkezést és

Díjtalanul készít költségvetést és szolgál tanácsal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

Nagymagyaralföldi építő és műszaki r. t.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth u. 15) — (Éjjel 66. sz Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul!

Tisztelt üzletfeink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk **új gyászokcsikkal, díszletekkel** szereltük fel. — Teljes szoba behúzásokat új szabadon választott készülőnkkel (esetéről-eseire fertő-eleníve) teljesen szegkek nélkül végzünk.

Temetéseket, hullaszállításokat (Orematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk — **Tolakodás nem elvünk!** Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

Szives további pártfogást kérve, maradunk

Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Hirdetmény.

A **Nyiregyházi takarékpénztár-egyesület** most épülő bérházának Vay Ádám-utczára néző oldalán 1912. évi május hó 1-től

több bolthelyiség kiadó.

A feltételek a Takarékpénztár-egyesület igazgatóságánál tudhatók meg.

Kun sertés pora

(Gyyszer.)

Próbálja meg! — 20 perccel megúszja a vészt.

Disznója mindég egészséges, ellentálló lesz.

Non plus ultra.

Már az András napi malacoknak kezdeni kell adni, hogy a tavaszi s nyári betegségek ei ne vigyék.

Ajnló információt ad: Nagy Lajos, Gombos, Kuczik, Gyarmati tvegereskedő, Némethy L. stb. részben nagyhizláló urak Debreczenben. Szádeczky László urad. intező ur Boczonád (Hes m.) gróf Zichy Geza tetetleni, Gosztonyi Kálmán Pa Alakai, gróf Bánffy Dénes Sznagyfalusi, Mihalovits Ihereszovádi Pálffy Dénes takcsfalvi, Csapó István Pa Istvántelki (u. p. Földes) Balogh Tihamer Szentkozmai, (up. Ber.-ujfalu) Elek Dező Demecseri, gróf, Degenfeld József, Csomaköz, Homokitag, Pélei, Ugron Akos, Ugron Zoltán, tiatfalvi stb. uradalmak. Nagytiszt. Dr. Balthazár Lezsó ref. esperes ur Hbőszörmény, Nt. Rácz Lajos ref. lelkész ur Micske, tótszt. Lovischek Mihály Karász, Zt. Szűcs László ref. lelkész Osnár, Pospiss Géza föld. ur Pa Kettős [u p. Mező-Sas] s Békés vmegyének majdnem minden nagy és kisbirtokosa.

Számtalan elismerő levél!

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Tóth Béla utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jóna Jóna drogeriájában. 1 dooz 2 korona.

Figyelmeztetés: Ne tessék ezt holmi vásári portékával ös-zetéveszteni, bár nem álltom, hogy ezzel a sertésvész problémája meg van oldva, de a hirdettet svindlik közt, egyedül bñ komoly gyógyértékkel mit arányilag kis hirdetéssel elért elterjedtsége bizonyít legjobban,